

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 Ft.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, augusztus 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelkek: Iparosok ünnepe.
- A Maros a kulturában.
- A kiegyezés.
- Külföldi események.
- Metianu János harca egy román esperessel.
- Szállítási kedvezmény.
- Az aradi munkakiállítás.
- Öngyilkos száznados.
- Báróleányból — szoké felesége.
- Aradi kereskedők gyűlése.
- Vanderbilt kisasszony regénye.
- Simn Ferenc Biharvármegyei földesur.
- Aradi Athléták B.-Csabán.
- Új dogma.
- Végzetes lakodalom.
- Megrágalmazott vizsgálóbíró.
- Tárca: Bretagneban. Irta: Back Eszter.
- Regény-Csarnok: Hipnózis. Irta: Hardy I. D.

Iparosok ünnepe.

Arad, augusztus 14.

Holnap, Nagyboldogasszony ünnepén, érdekes kiállítás nyílik meg az aradi polgári fiúiskola épületének Kazinczy-utcai szárnyában. A kiállítást a kereskedelmi és iparkamara rendezi, még pedig Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán, azzal a céllal, hogy a kerületi iparostanoncok, segédek és munkásoknak alkalmat nyújtson szorgalmuk és ügyességük eredményét bemutatni, hogy ez által további fejlődésükre ösztönyt, buzdítást nyerjenek.

Ambár a kiállítás nem lesz valami

nagy kaliberű s megnyitását sem előzte meg feltűnőbb reklám, még sem szabad azt kicsinyelnünk; ellenkezőleg: a dolog érdemét megillető szeretettel és jóakarattal ajánljuk azt e helyen Arad egész közönségének figyelmébe. Meg vagyunk győződve arról, hogy a csinos, izléses kiállításnak sok látogatója lesz s arról is, hogy az a várakozás, melyet a szakminiszter s a kamara a holnap megnyitandó kiállítás-hoz fűz, kétség kívül teljesebbé megy.

Arad város, valamint Arad, Békés, Csanád és Hunyadmegyék területéről *öt-száznál több* ipari segéd munkás mutatja be szorgalma eredményét ezen a kiállítás-on. A megnyitásra meghívta a kamara a kerületéhez tartozó törvényhatóságok fő- és alispánjait, polgármestereit, a nagyobb községek előljáróit, ipartestületeit stb. A legtöbben ígéretet tettek, hogy nem fognak elmaradni s így valószínű, hogy a kiállításnak ünnepi színezetű megnyitásban lesz része.

A *jövő iparosai* álltak most glédába, hogy bizonyosságot tegyenek előhaladásukról, hogy megmutassák, mit tud és mire képes a komoly munka és akaraterő. A kit a zsüri kitüntetésre érdemesnek tart, dicséretére válik nemcsak a saját személyének, de mesterének is, kitől a tudást elsajátította, a ki bevezette, betanította az iparba s a ki bizonyára magát is megjutalmazva érzi az által, hogy műhelyéből törekvő, szorgos kezű, elismerésre méltá-

tott segédek kerülnek ki. Ebből a dicséretes versenyből nemcsak a helyi ipar látja a hasznát, de közvetve az egész ország, mert meggyőződik arról, hogy életrevaló, szorgalmas iparosai vannak, a kik sulyt helyeznek arra, hogy tudásukat, izlésüket, józan munkaképességüket az új generációba átöntsék s ambíciójukat találják abban, hogy maguknál jobb, kiválóbb mestereket neveljenek.

Haszontalan munkát végeznénk, ha azt akarnánk itt fejtegetni, milyen üdvös, mily jótékony kihatással bír egy ilyen zsánerű táriat szépen fejlődő iparunk minden ágazatának emelésére. Már a mult tapasztalatai megmutatták, megmutatták éppen itt Aradon a helyi iparosok által rendezni szokott karácsonyi bazar alkalmával, hogy a mig egyrészt a közönség magától rájön arra, hogy nem kell idegenbe mennie, ha butort, berendezési cikket, háztartási vagy gazdasági tárgyat akar vásárolni, mert mindezt megkapja itthon éppen oly olcsó árban, mint a reklámban utazó külföldi, vagy fővárosi cégeknel, éppen oly finom, de tartós és szolidabb kivitelben, mint azoknál; másrészt a helyi iparosság becsülete, önérzete emelkedik a kiállítás sikere által, a mi fokozza a munkakedvet s a rossz megélhetési viszonyok dacára is buzdítást önt belé, hogy fejlessze művészetét és lelki nyugalommal vegye föl a mindig erősülő konkurenciával szemben a harot.

TÁRCA

Bretagneban.

Irta: Back Eszter.

II.

St. Malotól vonattal három órányira fekszik Mont Saint Michel, a mely Franciaország legrégebb és legszebb fekvésű apátsága. A természet szépsége versenyezik itt az emberi kéz alkotta műre nekkel, a melyről Mme de Sévigné is úgy nyilatkozott: Mont St. Michel a világ nyolcadik csodája.

Az apátság történelme visszanyulik egész a rómaiakig, kiknek itt a hegyen Jupiter tiszteletére épített templomuk állott és azt Mont Jovisnak nevezték. Szent Hubert püspök 708-ban kápolnát épített a hegyen, a melyet Mihály arkangyal nevére keresztelt. E hely a késő századokig bucsujáró volt, a hová nagyon sok francia király, köztük Ördög Róbert, Nagy Károly, szent Lajos, XI Lajos, I Ferenc elzarándokolt.

966-ban I. Richárd normandiai herceg apátságot épített a templomhoz és harminc benediktus apátot telepített oda. 1410-ben, a mikor Normandia és Bretagne egy része az angolok kezébe került, Mont St. Michelt nem bírták bevenni az angolok, sőt még most is ott van az udvarban az a két ágyu, a melyet akkor elvettek az angoloktól, és ez egyike a világ legrégebbi ágyuinak. Különbösen arról is nevezetes Mont St. Michel, hogy egy percre sem szünt

meg Bretagne tulajdona lenni, és hogy sohasem bírták az angolok meghódítani. De nemcsak az apátság szerencsés fekvése, a benne lakó papok és az ott levő hősök, du Guesclin és társai mentették meg az apátságot, nagy segítségükre voltak ebben a kutyák XI Lajos nagyobb összeget is hagyott rájuk, hogy abból tartásuk fenn öket.

XI Lajosnak kedvenc tartozkodási helye volt Mont St. Michel. Itt a lovagteremben alapította meg a Szent Mihály lovagrendet és ütötte lovagokká a rend első tagjait. A rend szájára ezt a jelmondatot írta: Félelem a végtelen oceántól. Ezzel a hegyet körülvevő tengerre gondolt. A hegy ormán már a XI. és XII. században szép templom állott, a melynek egyes oszlopai ma is láthatók. A templom, mely magasan áll a hegy ormán, sokszor szenvedett kárt a villámcsapásoktól, de mindig újból és újból fölépítették. Ezért majd minden része egy-egy más század jellegét viseli magán.

Vár jellegét Mont St. Michel 1230-ban nyerte, akkor kezdték bástyával körülvenni a mely munkálatokat minden századon át folytattak és a XV. században már teljes nagyságában állott az apátság. Leghíresebb benediktus apátja e rendnek Róbert de Thorigny volt 1186-ban, kinek úgy a vár építkezése, mint történelmi és bölcséleti dolgok megírása körül nagyérdemei vannak. Lehetetlen sorban leírnom ez épület-kolosszus minden részét, melynek nagyságáról fogalmat nyújt az ezer lépcső, a melyet fölfelé és lefelé jártunk meg.

Leghíresebb a „la Merveille“ elnevezésű része, a mely három emelet magasságu, és a mely magában foglalja a lovagtermet, a cellákat, az alamizsna termet, hálótermeket, az ebédlőt és az ugynevezett „Moiré“t, a mely egy négyszögletes, 220 gránit-oszlopból álló udvar, a hol a papok sétáltak. Itt a falba mélyítve van a laboratórium, a hol a papok 6-6 apostolnak megfelelőleg mosakodtak, és a hol halottaikat öltöztették. Az oszlopok mindegyike más-más művészies virággal van díszítve, a melyek közül sok még az elsők közül, 1225-ből való. A háló terem és az ebédlő óriási méreteivel hatnak, valamint a lovagterem, a hol XI. Lajos, a rend lovagjait fölavatta és a honnan a kereszties vitézek indultak a harcba.

E teremből lépcsőn d'Aquilon kriptájába jutni, a mely sötét lépcsőjével oly borzalmasan szép, hogy a párisi operában az „Ördög Róbert“ temető jelenetében előforduló kriptát, ennek a mintájára készítették. Innen lépcsőn még mélyebbre kell lemenni, a csupa sötét fülkéből álló földalatti börtönbe, a melyek közül az „In pace“ a legszűkebb és legsötétebb. Itt Barbér a nagy politikai fogsága alatt többször volt lecsukva. Szintén földalatti rész, a hová lépcsőn kell lemenni a papok temetkezési helye: a katakombák. E földalatti rész a templom nagyságának megfelelőleg 150 méter terjedelmű és óriási boltíveit 10 méter magasú oszlopok tartják. Oldalt sötét csatornákat látni, ezek voltak a borzalmas „oubliette“-k, a hol a halálra ítélt foglyokat éhen hagyták el-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

Szó sincs róla, nehéz helyzete van az iparosságnak. Unos-untalan, néha kétségbeesve panaszzolják, hogy nem érdemes dolgozni, nem érdemes pénzt fektetni az anyagba, mert nincs vevő, nincs piac, az iparos csak a raktárának dolgozik s ha a saját és családja fenntartása miatt belemegy az alkuba, oly nevetségesen csekély ellenértéket kap a publikumtól, hogy munkájának, fáradozásának ez a lebecsülése kedvét szegi és nagy mértékben lehangolja. Igaz, a legtöbbször így van. Ne feledje azonban az iparos, hogy a mai viszonyok közt jobb sorssal a kereskedő s az egyéb foglalkozású ember sem dicsekedhetik. Édes mindannyiunk közös balesete ez, a melynek nyomasztó súlyát iparos, kereskedő, hivatalnok, lateiner egyaránt érezi.

Vessük reményünket, bizalmunkat megadással egy jobb jövőbe. Reméljük, hogy hovaelőbb elkövetkezik az önálló vámterület s ennek révén közgazdasági, kereskedelmi és ipari életünk az egész vonalon jobb utra terelődik. Bizzunk abban, hogy megváltozik a helyzet és az állandó borulást már egyszer szívárványos derű váltja föl. Mert el kell oszlani fejünk fölött a sötét fellegeknek s akkor aztán Isten napja annál fényesebben, annál boldogabban süt le ránk. ☉

Az önálló vámterület. A zilahi választókerület polgársága folyó hó 20-án Zilahon népgyűlést rendez az önálló vámterület érdekében, amelyen több függetlenségi képviselő vesz részt. Oda utaznak: Papp Elek, Pichler Győző, Ráth Endre és Gabányi Miklós országos képviselők. Ugyanekkor tartja beszámolóját dr. Lengyel Zoltán, a kerület képviselője, akit Szilágyvármegye több nagyobb községe is felkért már arra, hogy a megyében az önálló vámterület érdekében népgyűlést rendezzen.

Az interparlamentáris konferenciára — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — eddig 62 képviselő és főrend jelentkezett; többen családjaikkal együtt mennek Bécsbe. Desseoffy Arisztid titkár már lezárta a résztvevők jegyzékét, de a kik még elmenni ohajtának e hó 25-ig jelentkezhetnek a titkárnál.

pusztulni. Innen zárt folyosón a híres „vas ketrecek”-hez jut az ember. Ezt a szörnyű ketrecet XI. Lajos építtette, és ide csukatta XV. Lajos az ellene írt röpírások szerzőjét a híres Dubourgot. Még most is ott vannak a vaspedrek, melyek kezén voltak. A borzalmas fogásót nem bírva ki, ott halt meg szörnyű szenvedések után.

Mont St. Michel, mint a felsorolt esetek is bizonyítják, régen is börtönül szolgált. A forradalom alatt a foglyokat kiszabadították, az iratokat elvitték és a forradalom ellenségeit, köztük háromszáz papot, zárták ide. 1811-ben pedig állami fogháznak deklarálták Mont St. Michelt, és ekkor, semmivel sem törődve, sok szép faragványt, ablakot elrontottak. 1874-ben megszűnt börtön lenni és mint Franciaországra nézve értékes történelmi emléket, folyton restaurálják. Ottlétünkör is sok munkás dolgozott a templomban. A negyven méteres tornyot is a XIII-ik század eredeti mintájára restaurálták, és az 1788-ban villám által elrontott Szent Mihály-szobrot, a mely a torony tetején volt, egy 4 méter magas aranyozott szoborral pótolták, a melyet a híres párisi szobrász, Frémiel készített. Már messziről látni a páncélos angyalt, a ki kivont kardjával hirdeti a franciák régi dicsőségét és jövő reménységét.

Mont St. Michelben, az apátság első emeleti részében nagyon érdekes muzeum van, melynek jövedelméből tartják fenn és restaurálják azt. A muzeumban régi pénzek, fegyverek, és régi órák gyűjteménye látható, továbbá kitűnő szobrászok által készített élethű alakjai

A Maros a kulturában.

(Néhány szó a hajózási tervhez.)

Arad, augusztus 14.

Közel kétezer esztendeje annak, hogy a Maros, ez a vén csavargó megjelen a történelmi följegyzéseken. Hogy azelőtt és a legújabb korig mit követett el, manapság csak a sík földeken szabálytalan vonalakban végighúzódó lapályok és az aranykalászt termő földeken fel-feltörő lenge nádszálak kacérkodása sejtetik.

Ahol mélyebb volt a talaj, mindenütt végig öntötte szennyes hullámaival, subogó náderdőkkel jelezve utját a Tiszáig és amit meghagyott a kulturának, azt is körülvette tengernyi mocsarak kiapadhatatlan bűzös vízzel.

A majd ötszáz évvel Krisztus előtt élt Herodotos történetírótól kezdve a legújabb korig, mikor a Tisza szabályozással karöltve a marosi védgátak emelkedtek, alig volt egyéb korlátója ennek a vén csavargónak, mint az avarok uralma idején a mocsaras, jó részt lakatlan területekre lehúzódó északi szlávok, akik juhakat és sápadtbőrű, lenszöszke asszonyaikat, megvédendők az avar urak zsarnoki önkényétől, az akkor még tengernyi mocsarak közt is három ágban folyó Maros vidékén földvárakat emeltek, amelyeknek gyepes vonalai máig is láthatók Máslak, Munár és Szécsány határában.

Ezen akadályoktól eltekintve, folyhatott terjedgetett a Maros, ahogy akart. Sok száz millió értékű földet foglalt el a kulturától és az akkori viszonyok és a kezdetleges műszaki tudomány mellett kétezer esztendőn át semmi sem történt arra nézve, hogy rendes mederbe szorítsák ezt a csapongó folyót s a világ legjobb buzatermő földjét kihozzák a mocsarak békalencsés zöld vize alul.

Végre a legújabb idők hatalmas elméinek és hazafiságának sikerült védgátak közé szorítani a Tiszát és Marost s ahol suhogó náderdők közül ezer éveken át hápogva csapott fel a vadruca: ma háladalt zengve száll az égnek a dalos pacirta s a kultura legnehezebb munkájában dalolva törli izzadó homlokát a magyar földművelő nép.

Ezerszáz esztendő múltán tehát a Maros

hajózhatóvá tétele szempontjából a második lépés történt arra nézve, hogy a kultura igájába hajtsák ezt a szeszélyes folyót s ha éppen az ősfoglalkozások érdekében ily hosszú időközökben tesz egy egy lépést a kultura, mikor és kik fogják megérni azt az időt, melyben a Maros magas partjai közt hangtalan némaságban uszó tutajosokat fogják kerülgetni a könnyűjárata gőzhajók?

Már itt-ott találkoztunk ezzel az eszmével. Komoly munkaterv gyanánt azonban csak most jelentkezett, mikor Csanádvármegye alispánja maga mellé kérte a marosmenti vármegyék és városok nagyjait, barátnak az eszme propagálásához, társnak az erős munkához.

Ha ezt a tervet a tett fogja követni s a Maros legalább Szegedtől Aradig hajóval lesz járható, egy emberöltő alatt egy ezerévet nyertünk meg a kulturának és akik ezt kieszközik, méltán lesznek beírva a magyar történelem lapjaira.

A részletekkel még most sem foglalkozhatunk, de már is szükségesnek tartunk annyit megmondani, hogy a Maros meder eliszaposodásának egyik legnagyobb oka az, hogy jóformán a Tisza folyása ellen szakad be a Tisza medrébe.

Ezuttal csak arra utalunk, hogy a Maros egy tisztább mederben alacsonyabb vizállás mellett is hajózható lesz az amerikai mintára készíthető laposfenekű hajókkal és hogy a Maros hajózhatóvá tételével úgy Arad, mint Szeged, rendkívül sokat fognak nyerni. Az eszme szép, csak előre a kivitelhez!

TÁVIRATOK.

A szerzetesek ellen.

Lyon, aug. 14. A prefektus mihelyt értesült a törvényszék határozatáról, mely elrendeli a pecsétek eltávolítását a st. charles-i apácák iskolájának épületéről, illetékességi összeütömiatt felebbezett a főtörvényszékhez és elrendelte, hogy a pecséteket ne vegyék le, a míg a főtörvényszék nem döntött.

Lesseve aug. 14. Plongouvélinben és Plonmazonerben a kongregacionálista iskolákat ma délelőtt egy század gyalogság asszisztenciája mellett bezárták: A lakosság ellenkezését az az apácák éltetésével és Éljen a szabadság! kiáltással fejezte ki.

azoknak, a kik Mont-St.-Michel történetével egybeforrtak.

Sok fáradság, művelészet és borzalmak átélése után a muzeum felügyelője, a ki a magyarázatokkal szolgált, kivezetett az elmúlt századok világából a templomot körülvevő teraszra.

A magasból remek kilátás nyílik a tenger másik oldalára, Normandiára, a melyet egy keskeny országút választ el Bretagnétól. Már ez a felséges kilátás is megérdemli Mont St. Michel megtekintését. Mont St. Michel, miután sziklás hegyen van építve, nagy vízhiányban szenved, azért lakói többnyire esővizet, vagy mint minden francia: „cidret” iszik. Lakossága különben is kevés, nincs több két száznál. Többnyire a vendéglők tulajdonosai és azok cselédsége.

Leghíresebb köztük a Mme Poulard vendéglője, kinek omlettjei ugyszólván világhírűek, a mennyiben az ott járt sok turista a világ minden részébe elviszi hírét. A vendégek az apátság megtekintése után százával lepik el vendéglőjét és a dejeuner után mindnyájan lemennek az óriási konyhába, hol félkörben állva, érdeklődéssel nézik, mint csinálja Mme Poulard a főlméter hosszú omletteket, a melynek elkészítéséhez olyan ügyes, hogy valóságos bűvészműtárványnak illik be. Ezzel az ügyességével már óriási hírt szerzett. Azért itt nemcsak az alkotó művészetnek, a természet szépségének, hanem egy másik nagy művészetnek, a gastroniának is hódol a látogató; és talán ez az egyedüli omlett, a melyre nem alkalmaz-

ható az ismert francia mondás: „Fant de bruit pour une omelette.”

St. Maloból St. Servanba öt perc alatt a „pont roulant”-on jut át az ember. E mozgóhid kerekei a tenger mélyében levő sineken járnak. Ez a vadregényesen fekvő kis hely már a rómaiak idejében is meg volt. Igen érdekes az az időből itt fennmaradt romok. De Solider nevű, XIII-ik században épült torony teljes épségben áll a tenger partján. Ez háborus időben volt, majd később börtönül szolgált. Egy általán a La-Manche tele van régi várakkal, a melyek a vízben levő kősziklára vannak építve. Ezekben a várakban vigyáztak a francia katonák, nehogy az angolok itt átkeljenek. Leghíresebbek a Césamból és Cap Fréhel, a melyek egész kis szigetet képeznek a tengerben. Egyes ilyen várban állandóan tüzérség tartózkodik és a tengeren külön e célra szolgáló hajók járnak, a melyek a katonaság eleségeit szállítják.

Bretagne ezen éjszaki részén a nép franciául beszél. St. Malotól délre mintegy négy órányi távolságra fekszik Quimper. Innen kezdve a nép breton nyelven beszél, a mely tulajdonképen az a kelta nyelv, a melyet kelta őseiktől megtartottak mai napig, sőt vannak vidékek, a hol a nép egy szót sem tud franciául, csakis a gyermekek a kik számára az iskolában kötelező a francia tanulás. Quimperben van a híres porcellángyár. Az ott készített tárgyakon levő alakokat, cimereket — a bretonnel cimer majd minden darab disze — virágokat kézzel festik, azért is a valódi quimperi porcellán igen

Nagy amerikai trust.

London, aug. 14. Mint a lapok New-Yorkból jelentik, egy új nagy amerikai trust alakult mindenféle arató szerszámok gyártására. A trust international Charvester Company céget fog viselni és több mint 120 millió dollár tőkével rendelkezik. Az új társaság Mac Cormack Company vezetése alatt fog állani.

Felkelők harca.

New York, aug. 14. Egy sport of spaini távirat szerint ezer főnyi fölkelő csapat támadást intézett Cumana ellen. A város védőmezőinek száma csak 350.

A kiegyezés.

(Széll és Körber tanácskozás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 14.

A rátóti tanácskozásról, a mely Széll Kálmán és Körber miniszterelnökök között hétfőn, illetve kedden lefolyt, a fővárosi ellenzéki lapok annyi kalandos hirt bocsátottak világnak, hogy azoknak már az ellenmondások következtében sem lehet hitelt adni. Budapesti tudósítónk épen ezért felkereste politikai közéletünk egyik előkelő alakját, a ki a kiegyezés ügyeibe eleitől fogvást be volt avatva s a ki a következő kijelentéseket tette:

Mindenekelőtt teljesen alaptalan az a hír, hogy a kiegyezést a két miniszterelnök végleg megkötötte. Ez már azért is ki van zárva, mert a főbb dolgokat, a kiegyezés lényeges részeit két kormányelnök sorra vette ugyan, de egyes részleteket szőnyegre sem hoztak, hanem azok további megvitatását a szakminisztereknek hagyták.

Arról pedig szó sincsen, hogy Széll miniszterelnök olyan engedményeket tett, mint a minöket több ellenzéki lap felsorolt.

Az olasz borklauzula tekintetében mint az állategészségügyi egyezmény dolgában körvonalozta Széll a magyar álláspontot, de az az ischli találkozás és a koronánál teendő előterjesztések után további megbeszélés tárgya lesz a két kormány között.

Lényeges engedmények egyáltalán nem

történtek csupán kisebb jelentőségű ügyekben találkozott mind a két fél konciliáns felfogással.

A kiegyezés végleges megkötéséig még igen gyakran találkozik a két kormány egymással, hogy a vám- és kereskedelmi szerződésnek és az önálló vámtarifának minden tételét alaposan megvitassák és körülbelül szeptember közepén lesznek készen annyira, hogy a kiegyezési javaslatokat végleg megszövegezzék.

A mi a kiegyezés további sorsát illeti, erre nézve szabadelvű-párti körökben az a nézet van elterjedve, hogy az idevonatkozó javaslatok mindjárt az ülészak elején a képviselőház elé fognak terjesztetni. Addig alig fog azokból valami a nyilvánosságba kiszivárogni. A magyar parlamentben — ez a kormánypárti körök felfogása — nem várnak hevesebb vitákat és a Kossuth-párt akciójától sem tartanak.

A P. Lloyd jelenti: Széll Kálmán miniszterelnök titkárja kíséretében holnap reggel Ischibe utazik, a hova Körber Ernő dr. osztrák miniszterelnök már ma délelőtt megérkezett. A király előtt a két miniszterelnök közt tárgyalás lesz a kiegyezés végleges szövegének megállapítására.

Metianu János**harca egy román esperessel.**

(Botrány a görög keleti egyházban.)

Arad, augusztus 14.

Nagy-Szebenből közli a „Függ. Magy.“ a következő, nem éppen érdektelen tudósítást:

A marosvásárhelyi román gör. kel. lelkész, Manegucz János, volt a hazai román egyház egyik legképzettebb és legfelvilágosultabb papja. Széleskörű ismereteivel, vasszorgalmával imponált ellenfeleinek és barátainak egyaránt. A nyolcvanas években sok kellemetlensége volt Manegucznak Román Miron érsekkel, mert az esperes mindig és minden körülmények között szökimondó volt: a gör. kel. egyház ügyei pedig nem úgy álltak néhai Miron alatt, hogy legalább az enyhébb kritikákat elbirhatták volna. Manegucz Jánost meg akarták félemlíteni,

majd megvesztegetni szebb jövő kilátásba helyezésével, de nem sikerült: a keménynyaku esperes nem tágitott a maga meggyőződésétől és kegyetlenül ostromozta nemcsak Román Miron hiveinek botlásait, hanem annak halála után Metianu érsek abszolutisztikus intézkedései folytán beállott természetellenes állapotokat is.

Manegucz János esperes röpiratot írt s ebben nem csekély kiméretlenséggel emlékezett meg az öreg érsek viselt dolgairól. Metianu szörnyen bántotta az esperes vakmerő fellépése és alantasaival összegyűjtette mindazokat a feljelentéseket, melyeket Manegucz ellenfelei ellene tettek a nagyszabeni konzisztóriumnál és támaszkodva a tényleg Manegucz által megsértett ama kánoni szabályokra, melyek szerint papi méltóságától megfosztandó az a felszentelt pap, a ki az egyház érdekei ellen nyilvánvaló módon dolgozik, Manegucz esperest a konzisztórium kebelében permanenciában álló egyházi tanács hozzájárulásával állásától, papi mivoltától megfosztotta és elcsapta. Metianu a konzisztórium határozatát rövid néhány nap alatt végrehajtotta s azután külföldre ment üdülni s így megmenekült Manegucz további leleplezése elől.

Manegucz vagyonos ember, aki igazsága tudatában s különösen annak tudatában, hogy fegyvermeleg előzetesen sem megbüntetve, sem megintve nem volt, az autonóm román nemzeti egyház ide vágó intézkedései értelmében hivatalvesztésre és a papi méltóságtól való megfosztásra ítélhető nem volt. A viszonyok fejlődése és állása mellett Manegucz a konzisztóriummal végrehajtott határozatát birtokon kívül az egyházkongresszushoz felebbezhetette volna meg, de ezen jogainak épségben tartása mellett előbb memorandumot intéz a magyar kormányhoz az egyházi autonómia megsértése miatt, amelyben Manegucz esetről-esetre fel fogja tární azokat az eseteket és okokat, a melyekre a hatalmaskodó érsek támaszkodott és jogtalanul megfosztotta állásától. Manegucz az eddig felhozott adatait újabb bizonyítékokkal fogja bebizonyítani. Ki fogja mutatni az elcsapott esperes, hogy Metianu statariális intézkedése nemcsak az egyház törvényeit sérti, hanem a fenálló rendre nézve is a legveszedelmesebb precedenseket foglalja magában és

drága. A színe, az ornamentikája nagyon hasonlít a magyar stílushoz, és sok van köztük, mely egészen a mi paraszt tányérjaink és korcsink benyomását kelti.

Bretagne minden helységének meg van a maga fejkötő viselete, a melyről a benszülöttek megismerik egymás illetőségét. Egész tanulmányok ezek a fehér fejkötők. Vannak óriási nagyok kicinyek, bubosak, laposak, az áll alatt lekötöttek, vagy hátul lógó szalagokkal. Nem is lehetne elsorolni a viselet minden változatait. Érdekesek a misék vasárnaponként St. Malóban, a mikor, dacára hogy a legkisebb helynek is van temploma, közel és távoli faluktól jön a nép ünnepi öltözetben. Nemzeti viseletüket már elhagyták, csak egyesek tartották meg a széles fehér gallért, amelyeket fekete ruháikra tesznek. Ilyenkor látni csak a fejkötők változatait. Szép látvány, mikor a sok fehérfejkötős fő lehajlik a mise alatt, mintha csupa óriási fehér lepke lebegne a levegőben.

Bretagne népe általában véve nem szép. Többnyire csontos arcuak, akad ugyan közöttük szép, egészséges arcszínű leány is. Általában elismert hely Cancale, a nagy halász falu, mint a hol a legszebb bretagnei nők és férfiak láthatók. Paraméből naponta többször közlekedő gőzkocsival járnak a kirándulók Cancaleba. Alig győzik szállítani a kocsik a tömeges kirándulókat, a kiket Cancale felséges fekvése, a halász élet érdekessége, és az itt tenyésztett kitűnő osztrigák élvezése vonz. Cancale hegyen épült falu, a honnan ritka szép kilátás nyílik a tengerre. Nyár idején örege-

ken kívül alig látni férfit, mert körülbelül 2000 megy el tavaszkor halászni az Uj-Földre, Island partjaira, Saint Pierre-szigetre. Az asszonyok pedig ez alatt osztriga tenyésztéssel és szállítással vannak elfoglalva.

Minden asszonynak meg van a maga ugynevezett osztriga parkja, a mely virágágy nagyságu, négyszögletű terület a tengerben, a mely cölöpökkel és kövekkel vannak bekerítve, nehogy dagálykor elvigye a tenger az osztrigákat. Több száz ilyen park van a tenger szélén. A halászok a látogatóknak nagy fapapucsot adnak (a fapapucs különben is bretagnei viselet), hogy megtekinthessék ezeket a parkokat és hogy személyesen vegyék ki a vizből az osztrigákat. Ilyen helyen ezer és ezer osztriga van, a melyeket a nyári hónapokban csakis a kirándulók fogyasztanak, szeptemberben megkezdődik a nagy szállítások ideje. Páris gourmandjai a legjobb vevői Cancalnak, mely már XIV. Lajos udvarát is ellátta osztrigákkal. De a világ minden részébe küldenek innen osztrigát.

Különben a nők halász bárkákon kimennek a nyílt tengerre halászni, s e vidék nyári halászkisegleteit többnyire ők látják el. Azért is oly szép az itt lakó nép, mert évszázadok óta minden ős kinn élt a tengeren. Kis öt éves fiúk, leányok már otthon anyjukkal tíz éves fiúk pedig apjukkal mennek el halászni a messze idegenbe. Minden híresebb francia festőnek van egy-egy cancali halász vagy halásznőről festett képe. Az a halásznő, aki bennünket vezetett az osztriga parkhoz, beszélt, mily

borzasztó az ő sorsuk. Sohasem tudják, hogy viszontláthatják-e férjüket, gyermeküket mikor azok halászatra indulnak. Négy év előtt is az egyik hajó a jeges tengerre vetődött, és ott két jéghegy között az összes benne levő halászok elpusztultak, három kivételével, kiknek alvásban kezük-lábuk lefagyott. Százharmincan lelték ott halálukat. Az egyik megmenekült még most is él Cancaleban, de az a gondolat, hogy ő holt társai véréből táplálkozott és a kiállott szenvedések, elvették eszét. A halásznő mutatta, hogy még most is sok asszony gyászolja férjét, vagy felnőtt gyermekét. A gyász jeléül fehér fejkötőjüket fekete kendővel kötik be, melyet egész a szemükre huznak.

Elhagyva a tengerpartot, a hol csupa szép nagy vendéglő áll, a falunk jöttünk keresztül, a hol benézhattünk a halászok lakásaiba is. A házak előtt asszonyok ültek, a kik gyapju ingeket kötöttek és javítottak, mert a halászok mind ezt viselik. Az öregebb asszonyok diónagyságu fagyöngy olvasót tartottak kezükben és imádkoztak. A fiatalok köztük igazán sok szép leány, bretagnei dalokat énekeltek és látszott rajtuk, hogy e közben valakire gondolnak, ki ezt megérzi a messze tengeren, és talán ő is éppen ezt a kis dalt énekl.

Ha a Rigin a nap fölkelésében, úgy Paraméban és egyáltalában az egész „Cote d'Emerande“-on a nap lementében gyönyörködhetik a természet-imádó. A nap — miután e hely éjszakai fekszik — későn, kilenc órakor megy le. Az ég alja előbb egész piros lesz és ezt a zöld víz vissza tükrözi; a vizes fővény fele-

hogy őt azért üzték ki a hivatalából, mert megírta az igazságot, leleplezte a visszlésés és törvénytelenégeket, melyeket épen azok követtek el, akik hivatalosan volnának az egyház törvényeit betartani.

A Manegucz—Matianu ügy iránt élénk érdeklődéssel viseltetik az egész hazai románság. Sokan úgy vélekednek, hogy a megindult küzdelemben Metianu érsek lesz a vesztes: anyagi bizonyítékok ellen abszolutisztikus intézkedésekkel védekezni nem lehet.

Külföldi események.

(Zavar a zárdák miatt. — A német császár és a művészeti hitel. — A harcoló felkelők. — Olaszország és monarchiánk.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

A francia szerzetesek elleni harc napról napra komolyabb jelleget ölt. A hadseregben szaporodik azoknak a tiszteknek a száma, a kik vonakodnak csapatukat a zárdaiskolák ellen vezetni, másrészt pedig az ország északnyugati megyéiben az ellenállás a kormány rendeleteinek végrehajtása ellen folyton növekedik. Különösen a parasztok tanúsítanak nagy ellentállást és egy helyen új falat építenek a zárdaiskola elé. A rendőrbiztosok mellé ezeken a vidékeken egész csapatokat kell rendelni, hogy megbízatásukban eljárassanak. Mindezeknél kellemetlenebb a kormányra nézve a lyoni felelősségi bíróságnak az a döntése, hogy az egyik ottani zárdáról a hivatalos pecsétek eltávolítandók, minthogy az iskola bezárása törvénytelen. E szerint több szerzet a legális utra lépett és a kormány rendeletei ellen a bíróságoknál keres orvoslást. Ez nagy zavart idézhet elő és csak fokozni fogja a kormány nehézségeit.

Vilmos császárt minden érdekl és minden alkalmat felhasznál arra, hogy véleményének eklatáns módon kifejezést adjon. Most is sürgőnyt menesztett a bajor herceghez, melyben felháborodásának ad kifejezést a fölött, hogy a bajor képviselőház többsége a művé-

lete pedig, melyet még nem rég a tenger borított, mint csupa gyémántszem ragyog, és a lenn sétálók fekete árnyékát rejtelmesen adja vissza. Ilyenkor észébe jutnak az embernek azok a leírások, melyeket a tenger mélyéről olvasott, hogy ott a buvárok a legszebb erdőt látják fantasztikus állatokkal. Vissza emlékezünk a tündérmesékre, melyek a vizitündérekéről regélnek, a kik, míg az emberek jobbak voltak, följárak a földre és a tengerparton játszadoztak. A Cote d'Emerande-nak is voltak szépséges tündérei, kiket Houguettesoknak hívtak.

Az ember képzeletében a mese és valóság egybeforr, és az ég alján opál színben ragyogó felhőkről azt hiszi, hogy azok a tenger erdei, melyeket az égre vissza sugároz. A tenger az eget, az ég a tengert, mint két szerelmes, ha egymás szemébe néz.

Ez alatt mind jobban sötétedik, a nap a láthatáron eltűnik, mintha a tengerbe tért volna pihenni és mesélni a szép Houguettesoknak arról, a mit a földön látott: emberekről, a kik mulatnak, szeretik, gyűlölik egymást; emberekről, a kik szenvednek, dolgoznak, elmennek a messze idegenbe, családjukért életüket kockáztatni. Mintha a tenger is elkomolyodnék a sok szomorú mesétől, egész sötét színt ölt és csak a világító tornyok színjászó fénye világít az éjszakába.

Főnn a töltésen a sétálók vidám kacagása, beszélgetése hallatszik; lenn a part szélén pedig halászok feleségei összekulcsolt kezekkel néznek a távolba.

szeti célokra szánt hitelt törölte. A császár a törölt összeget a sajátjából ajánlja fel a bajor régenshercegnek, a ki azt válaszolta a császárnak, hogy nagyon köszöni az érdeklődést, de az a körülmény, hogy a felsőház a hitelek visszaállítását, lehetővé teszi neki, hogy mégis rendelkezessék a törölt összegekkel. Ezt a táviratváltást ma hivatalosan közzétették, bizonyára azzal a céllal, hogy a bajor centrumot megpuhítsák. A bajor klerikálisok tudvalevőleg Landmann miniszter menesztése miatt haragudtak meg a kormányra és ezért megtagadták a művészeti célokra kért hitelt.

Dél-Amerika egyik államát, Venezuelát a polgárháboru pusztítja már hónapok óta. Az eddigi jelentések szerint hol a kormánycsapatok, hol pedig a fölkelők győztek, egy tegnapi távirat szerint azonban a legutóbbi csatákban a fölkelők nagy győzelmet arattak, több várost bevettek, azokat kifosztották és a kormány híveivel kegyetlenül bántak el. Az idegenek sincsenek biztonságban és a hatalmak, különösen Anglia, Amerika és Németország, melyeknek ott nagy érdekeik vannak, hadihajókat küldenek oda alattvalóik védelmére. Ugyancsak a polgárháboru pusztít Haiti szigetén is, ahol egy század óta soha sem volt nyugalom. Mióta a kis köztársaság lerázta a francia igát, azóta nem volt tartósabb béke a szigeten.

A trieszti „Piccolo“ tegnapi száma közli Luzzatti Luigi volt olasz pénzügyminiszter válaszáat a „P. L.“ egyes megjegyzéseire, melyek azokról az előnyökről szólnak, melyeket a hármasszövetség nyújtott. Luzzatti kijelenti e nyilatkozatában, hogy Olaszország tudja és akarja becsülni a szövetséges hatalmak barátságát, de nem tűri ezek gyámkodását. Mivel Olaszországot magát teszik felelőssé szerencsétlenségeiért és bajaiért, akkor a méltányosság követelménye az, hogy előhaladását ne mindig a hármasszövetség javára írják. Ugy politikai szövetségeket, mint személyes barátságokat csak a kölcsönös bizalom és érdek erősíthet meg.

Ugyancsak Luzzatti az „Italia Coloniale“ című szemlében is levelet írt Belcredihez, a szerkesztőhöz, melyben a kereskedelmi szerződések megújításával foglalkozik, miközben Ausztria-Magyarországra vonatkozóan a következőket mondja: A mi Ausztria-Magyarországot illeti, itt még mindig a borkérdés okozza a főnehézséget. Bizonyára, ha Itália nem mehet túl ama határokon, melyeket a képviselőház által egyhangulag elfogadott javaslatomban megjelöltem, nem tagadható másrészt, hogy úgy Ausztriában, mint Magyarországon heves parlamenti mozgalom nyilvánul az olasz borok ellen. Hátha még hallaná a mi trentói s isztriai irredenta testvéreink hangos tiltakozásait! Az anyagi érdek védelme nyilván háttérbe szorítja az azokkal ellentétbe jött hazafias érzelmeket. Ausztria-Magyarország különben jól tudja, hogy egy olasz kormány sem áldozhatná fel Dél-Olaszországnak a borkérdésben hangoztatott jogos követeléseit. Hogy Ausztria-Magyarország a tulságig vitt vámtarifa-javaslatot állít fel a tulságig vitt német javaslattal szemben, azt értem s természetesen tartom, különösen szövetségesek közt. De mi köze mindehez Itáliának, mely sohasem fenyegetett senkit s mely oly édesdeden viselkedik, hogy viselkedése szinte elri az általános dühöngéstől. Az utolsó percben, ha a szükség úgy hozza magával, még mindig lesz időnk tüzeskedni a tüzeskedők ellen, ismervén ellenfelünk fegyverzetének sebezhető oldalait.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* A szegedi színtársulatról. Janovics Jenő társulatát a hódmezővásárhelyi közönség szokatlanul nagy pártfogásban részesíti. Az összes páholyok, valamint a földszinti ülőhelyek nagy része ki van bérelve. Előadásai művészi színvonalon állanak; a műsora olyannyira változatos; hogy hetenkint négy premiére-t is adnak. A legutóbbi héten nagy sikerrel mutatták be a Szivem-et, Zazát, Régi szerető-t és Erősebb-et. Ezekon kívül adják a Carmen, Zsidóné operákat, Székely Irénnel a főszerepekben.

* Az orosházi szinkör megnyitása. Holnap, pénteken nyitják meg Orosházán az új szinkört nagy ünnepélyvel, melyen jelen lesz dr. Lukács György főispán, a szinkör tulajdonképeni megteremtője, továbbá dr. Fábri Sándor alispán, Bezeredy Viktor miniszteri tanácsos és gróf Festetics Andor, a vidéki színház felügyelője. A megnyitó előadás programja a következő: I. Magyar nyitány. Irta: Simándi József. A színtársulat karnagya. II. Prolog. Irta: Lovas Gyula. Szavalja. Palágyi Lajos. III. Himnusz, éneklé az összes személyzet. Ezután színre kerül Kurucz Feja Dávid, Fényes Samu történeti színműve. Az előadás után társasvacsora lesz.

Az aradi munkakiállítás.

(Segédek és tanoncok tárlata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Holnap, pénteken nyílik meg Aradon a segédek és tanoncok kerületi munkakiállítása, melyet a kereskedelemügyi miniszter kezdeményezésére az aradi kereskedelmi és iparkamara rendezett a kerületi ipartestületek és ipariskolai igazgatóságok közreműködésével.

A mostani, az első kerületi kiállításban, 263 iparostanonc és 106 iparossegéd vesz részt, összesen tehát 459 kiállítóval lépünk ki a bíráló elé. Ebbe a számba nincsenek bevéve azon ipariskolák növendékei, akiknek munkái a gyűjteményes iskolai kiállításokban szerepelnek. Ezekkel ötszázán felül van a kiállítók száma. A kamarai kerület 19 városából és községéből gyűlték egybe ezek a kiállítók, örvedetes jelöléssel annak, hogy a kamara felhívó szövege mindenfelé visszhangra talált.

A kiállítás tartama alatt a kerület majd minden helyéről tanulmányi kirándulásokat rendez a kamara, hogy úgy a kiállítók, mint azok mesterei és hozzátartozói tanulságot szerezzenek a kiállításból. Közel ezer iparostanonc, segéd és mester látogatja meg ezt a kiállítást a kamarai kerületből és ennek az ezernek mindenike azt fogja hirdetni hazatértekor, hogy csak a munka az, ami nemesít.

A kiállításnak, mely a templom-utcai fiúiskola földszintjén van elhelyezve, délelőtt tíz órakor lesz a megnyitása. Kristyóry János kamarai elnök fogja a vendégeket üdvözölni, s nyitja meg a kiállítást bizonyára nagy közönség előtt. A látogatást előmozdítják az olcsó belépődíjak is, amennyiben a közönség számára 40 fillér, iparos segédek, ezek feleségei és tanoncok számára 20 fillér a belépődíjak ára.

A földszint bal szárnyának számos terméke s a folyosókat is megtöltik a kiállított tárgyak. A kiállításba a Kazinczy-utcai kapu vezet, melyet cimerekkal, drapériákkal díszítettek, s lobogókat tűztek fölé. Ma délután már körülbelül készen állott a kiállítás és úgy a szakértő, mint a laikus számára sok érdekes látnivalót nyújt.

A kiállítás a következő szakokra oszlik: 1. vas- és fémipar, 2. gépek, közlekedési eszközök, 3. kő-, föld- és agyagipar, 4. bőr, sörte szőripar, 5. fonó- szövőipar, 4. papírosipar, 6. élelmezési ipar, 7. építőipar, 8. sokszorosító

ipar, 9. ruházati ipar, 10. fa- és csontipar, 11. iskolák kiállítása.

A vasipari tárgyak között feltűnik a *Hönig Frigyes* személyzete által készített harang, szivattyu és borprés, *Hendl Odön* műhelyének borprései és fecskendője, *Assael Jaka* műhelyében készült borprés s az a zászlótartó, melyet *Juhász István* műhelyében kovácsoltak.

A lakatos és kovács munkák számos faja, köztük *Panker Viktor*, *Osatlós József*, *Jalkóczy Alajos*, *Kovács Ferenc* aradi mesterek személyzetének tárgyai sorakoznak egymás mellett. Az öntvények csoportjában a *kudzsiri vasgyár* válik ki, valamint a *petrozsényi bánya-javító műhely* pontos és szép géprészel. Csaba, Békés, Mezőtur szerepelnek több kiállítóval. Egyik helyen a mülakatosok remekei, mellette a falusi műhelyek inasainak szerény, egyszerű dolgai láthatók.

Az orosházi reszelők egész sorozata a mellett szól, hogy ebben az iparágban nélkülözni lehet már a külföldet. *Gárgyán István* személyzete válik ki az orosháziak közül, kik mind az ottani fejlett vasiparról tesznek tanúságot.

A fémipari kiállítást *Fischer Károly* aradi sodronyszövő műhelyének termékei teszik teljessé.

A közlekedési eszközök között *Hidvéghy Pál* aradi kocsigyártó műhely-személyzetének hintója igen szép. Mellette kerékgyártók, kocsikészítők, néhány kosárfonó és kádár állított ki tárgyakat.

A nehezebb zsánerű ipari dolgokhoz tartozik még ifj. *Czeiler István* műhelyének épületasztalos munkája: egy teljes ablak, mely rendkívül praktikus találmány ugy a kezelésre, mint a tér kihasználására nézve. *Czeiler* személyzete egy új találmányu mángorlót is állított ki, mely hasznos és igen olcsó.

Stiassny műhelyének kaptafáival fejeződik be ez a terem.

A mellette lévő szobában műszövő-ipari termékek láthatók, *Klein Mór* és társa mezőberényi gyárából diszes asztalkendők, abroszok. Köntösök, takácsok, selyemterítők állítottak meg. A textil-ipari kiállítás igen szegény, mint ez az iparág Magyarországon egyáltalában ilyen.

A kő- és agyagipart *Balogh Dávid* műhelyének kályhái, disztárgyai, *Kalvasina Savino* aradi márványcsiszolóól kikerült márványlapu szekrény, s néhány vidéki műhely termékei képviselik. Igen szépek az aradiak mellett *Lukács Péter* gyulai kályhái.

Ifj. *Radocsányi János* szijgyártó, *Szablóczky László* kefekötő, több gyulai, mezőberényi szijgyártó műhelyének tárgyai következnek most.

Remek könyvkötő munkák láthatók a teremben az *Aradi nyomdarezszenytársaság* műhelyéből, melyeknek ügyeskező mestere *Mayerhofer Adolf*. E mellett *Schulsinger* Hermanntól és néhány vidéki könyvkötőtől vannak kiállított tárgyak. *László Béla* és *Szász Gyula*, a *Réthy*-nyomda litográfusai és *Finszter János* nyomdász dolgai, továbbá az az érdekes szedőszekrény-minta, melyet *Bányai Lajos* küldött Petrozsényből, mutatják be a nyomdászatot.

Itt látható *Czeiler István* és *Schindlberger és fia* címfestő személyzetének kiállítása is több más címfestő munka mellett. Az építő ipar keretébe tartozik *Szidor János* tanoncának tervrajza.

A következő teremben a ruházati ipar dominál. Főképen a nép számára való dolgok: magyar szabó termékek, csizmák, papucsok, szücs munkák láthatók. Az aradi szabók közül csupán *Schäffer Henrik* műhelye szerepel több ruhával, s egy-két darabbal *Holleiter Ferenc* műhelye és *Setzer Erzsébet*. A vidékről azután

annál több a kiállító, s néhányan igazán szép dolgokat küldtek. A cipészek sorában az *Aradi cipészek termelő szövetkezete*, *Wolf János*, *Seelinger M. Andor*, *Münz J.* műhelye állítottak ki, s a vidékről a csizmadiák, cipészek, papucsosok egész tömege. Itt láthatók *Bittenbinder Konrád* kalapos személyzetének munkái, melyek a kalapkészítés minden stádiumát mutatják be. *Rácz Milka* paplanos egészíti ki ezt a termet.

Külön termet tölt meg az *aradi fa- és fémipari szakiskola* kiállítása, mely az első pillanatra megkapó. A munkák precíz voltán kívül divatosak, elegánsak és finomak. Butorok, disztárgyak mellett gépek, szerszámok is láthatók. A folyosó egy részét az intézet növendékeinek rajzai töltik meg.

Ugyancsak a folyosón vannak elhelyezve más iskolák rajzai is, így az *aradvárosi ipar tanonciskola*, a *b.-csabai iparos tanonciskola*, a *b.-csabai építő-iparosok téli tanfolyama*, a *kisje-női iparostanonciskola* növendékeinek munkái.

Igen szép képe van a butoripari teremnek. Itt *Reinhart Fülöp*, *Steigerwald Alajos*, *Berán Antal*, *Varga József*, *Kehrer Károly* aradi műhelyének személyzete, *B.-Csabáról* a *Reusz és Purjesz* cég, azonkívül *Urosházáról*, *Gyuláról*, *Pankotáról* és másfelől is több műhely állított ki.

A kiállítás részletes méltatására még viz-szatérünk.

Szállítási kedvezmény.

(Erdélyiek a miniszternél.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, augusztus 14.

Az erdélyi részek gabonaszállítási kedvezménye ügyében ma délelőtt küldöttség járt *Láng Lajos* kereskedelemügyi miniszternél. A küldöttségben, melyet *Jósika Gábor* báró, az erdélyi gazdasági egyesület alelnöke vezetett, képviselve voltak a kolozsvári s marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarák, az erdélyi s a marostordamegyei gazdasági egyesületek a következőkkel: *Deésy Zoltán* főispán, mint a marostordavármegyei gazdasági egyesület elnöke, *Sebess Dénes* dr. országgyűlési képviselő, *Czámán Zsigmond* (Kolozsvár) és *Sz. Szakáts Péter* (Marosvásárhely) kereskedelmi és iparkamarai titkárok, *Deutsch Adolf* (Gyulafehérvár), *Schwarz Bernát* (Marosvásárhely) és *Fischler Mór* (Kolozsvár) kamarai tagok.

Jósika Gábor báró tolmácsolta a miniszter előtt a küldöttség kérelmét, kifejezést adván beszédében annak, hogy az erdélyi részek az ország értékesítési piacaitól a legtávolabbra esnek s így a legmagasabb szállítási díjak terheli az ottani mezőgazdasági terményeket, ez a költséges szállítás az erdélyi termények árát az alföldiekével szemben olcsóbbá tevén, az érdekeltség rovatozás útján való *huss százalékos szállítási díjengedményt* kérelmez, hogy ezzel a távolsági viszonyokból származó s az egész országban páratlan magasságu fuvardíj részben kiegyenlíttessék s az erdélyrészi gazdaközönség és kereskedelem szintén valamivel jobban értékesíthesse terményeit. A küldöttség szónoka végül írásba foglalta és átnyújtotta a miniszternek a deputáció óhaját.

Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter válaszában megnyugtatta a küldöttség tagjait, hogy e kérdés már is komoly tanulmányozás tárgya s az ügy a küldöttség kérésének figyelembevételével a legközelebbi napokban elintéztést fog nyerni.

A küldöttség ezután gróf *Wickenburg Márk* dr. államtitkárnál tisztelgett, a ki szintén igen szívélyesen fogadta a deputációt s *Jósika Gábor* báró beszédére válaszolva, a maga részéről megígérte a támogatást.

Báróleányból — zsoké felesége.

(Rosszul végződő szerelmi regény.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Budapesten a kerepesi-úti temető halottas házából egy fiatal nőt temettek el tegnap: *Weber Amandát*. Valószínű, hogy jeltelen sirját néhány hónap mulva már meg sem fogják találni s végképpen elfeledve nyugossza majd örök álmát egy asszony, aki kalandok és gyötrelmek között futotta végig kurtára szabott életpályáját. De lehet az is, hogy előkelő, gazdag nemesi rokonok fel fogják keresni a sirt és piramist fognak emelni rajta, hogy hirdesse a gyászos nagy kertben járó élőknek, hogy ott nyugszik *Stettinhausner Mária* grófnő, született *Balduin* bárónő.

Van egy még jeltlenebb és elhagyatottabb sir a váci temetőben. Fél esztendő előtt ásták. Nem volt vele sok dolga a sirásoknak, kicsiny sir kellett, s borraaló nem járt utána. A senki gyermekét temették oda. Egy nyolc hónapos kisedet.

A *Weber Amanda*, helyesebben *Stettinhausner Mária* grófnő írásaiból kitűnt, hogy ő az anyja annak a gyermeknek s az atyja, — rózsaszín, szerelmes levelek igazolják — *Zigora Gáspár* cirkuszsok.

(Szökés a nászéjszakán.)

1900. nyarán az augsburgi közönséget a jól szervezett *Withe Frigyes* féle cirkusztársaság produkciói szórakoztatták. Az előadások clou-ja rendszerint a *temesvári* származásu zsoké, *Zigora Gáspár* hátborzangatóan vakmerő lovaglása volt.

A csinos barna fiatal embernek nagy szerencséje volt a nőknél s az uri társaságból is sokan megismerkedtek az intelligens beszédű, világot látott magyarral. A cirkusz egyik páholyából estéről-estére egy elegáns, feltűnően szép szöke leány bámulta a zsoké produkcióit; *Balduin Mária* bárónő, aki atyja, fivére és vőlegénye társaságában egyik legszorgalmasabb látogatója volt a cirkusznak. A fiatal *Balduin* báró szenvedélyes lovas s megismerkedvén *Zigorával*, meghívta őt, hogy tanítsa be néhány fogásra. *Zigora* elment a bárócsaládhoz és megismerkedett *Máriával*, az ifju menyasszonnyal is.

A leány *Stettinhausner* gróffal, egy idős, de gazdag urral, a bajor tartomány-gyűlés volt tagjával járt jegyben. A szülői kenyszernek engedelmeskedve ígérte oda a kezét az öreg grófnak.

S történt, hogy a csinos zsoké megejtette az ifju bárónő szívét s a szerelmes pár heteken át, nap nap után édes pásztor órákat töltött. Viszonyukat titkolni tudták egy ideig, végre is egy szolga felfedezte, hogy a fiatal báróné házon kívül tölti éjszakáit. A leány családja mindent megtudott és *Zigorának* a rendőrség közbelépése folytán még az nap el kellett hagynia Augsburg városát. Mindazonáltal a szerelmesek módját ejtették annak, hogy levélileg érintkezzenek. Az öreg vőlegény a botrányról nem tudott semmit.

S megtörtént az esküvő. Az ifju leány csodálatos nyugalommal lépett az oltár elé, elfogulatlanul mondta ki az igent s az esküvő után, nagy öröme a rokonságnak, még ő kergette férjét a nászutra. Még az nap este a gyorsvonatra ült az ifju pár. A gróf hogyan-hogyan nem, már a harmadik állomásnál elaludt s a néhány órás menyecske kiröpült a kalitkából. *Megszökött az urától*. Fölszállt egy vasutra, mely ellenkező irányban robogott vele s másnap délben a boroszlói pályaudvaron forró csókkal, öleléssel várta őt szerelme, *Zigora Gáspár*, a magyar zsoké.

(Kalandozás Európán keresztül.)

A grófné szokése óriási botrányt idézett elő. A család diszkrétan köröztette is a szoké-
vény párt, s egy hónap múlva megtudta, hogy
Zigora Gáspár és kedvese egy hamburgi má-
sodrendű cirkuszban szerepelnek. A szoké lo-
vagolt és kedvese clownnak öltözve tartotta eléje
a nagy karikákat, amelyeken keresztül ugratott
lovával. S a női clown a cirkusz plakátjain
mint „baronesse Balduin” szerepelt. Mikor a
család ezt megtudta, kitagadta Máriát s még
csak kísérletet sem tettek arra, hogy visszavi-
gyék családjához.

S együtt éltek vidáman, kalandosan a zso-
ké és a grófné, aki egykettőre beletalálta ma-
gát új helyzetébe. Városról-városra, cirkuszból-
cirkuszba vándoroltak s megfordultak Német-
ország összes nagyobb városaiban. Kimentek
Szentpétervárra és onnan Odesszába, majd a
mult év tavaszán pedig Lembergben szere-
peltek.

Akkor már rossz idők jártak Stettinhausner
grófnőre, aki ellen férje megindította ugyan a
válópert, de mert lakóhelyét mindig változtatta,
az aktákat nem kézbesíthették neki. Zigora,
a szoké, kezdett ráunni kedvesére s egy alkal-
lommal részeg állapotban egy vendéglőben ar-
cul is ütötte. Mária bárónő ekkor irt először
szüleinek, hogy megbánta már lettét s vissza
akar térni, de választ nem kapott.

Lembergől Bécsbe, innen Budapestre jöt-
jet. Bécsben Zigora leesett a lóról s kifacami-
totta a ballábát. Hamarosan felgyógyult ugyan,
de már nem volt többé a régi hirneves szoké.
Budapesten a Carré cirkusznál csak másodran-
gu szerződést kapott.

Az Aradi-utca 61. számú házban laktak s
a szomszédok nap-nap után botrányos jelene-
teknek voltak tanúi. Zigora, aki a balesete fe-
letti bujában ivásnak adta magát, minden nap
részeg volt és ütötte-verte a szerelmesét. A
szegény nő Budapestről csaknem hetenként
bűnbocsánatért esdeklő leveleket irt haza, de
választ nem kapott.

Junius elején betegeskedett a szerencsét-
len asszony s egy szép fiucsának adott életet.
Néhány napra rá Zigora eltűnt Budapestről,
otthagya kétségbeesésben a nőt, akinek életét
tönkre tette.

(Küzdelem a létért.)

A nyomorban sanyalódó, bűnbe esett báró-
nőnek volt egy jó barátja, a kit ott ismert
meg Budapesten, aki a józsefvárosi dohány-
gyárban dolgozott. Ennek révén bekerült a do-
hánygyárba s másfél hónapon át itt kereste
meg a kenyerét a maga és gyermeke számára.
Mután egész nap nem volt odahaza, dajkaság-
ba adta gyermekét egy Gross Regina nevű
mosónőhöz.

A dohánygyárban szemet vetett a még
mindig szép szoké nőre egy nős munkás, a
kinek felesége egy napon eljött a gyárba s
óriási botrányt csinált. Zigora Gáspár elhagyott
kedvesét e botrány miatt a gyárból elbocsáj-
tották.

Próbálkozott aztán a szegény teremtes
mindenfelé, hogy könnyebb munkát, kenyeret
találjon, de a neve, a származása nagy akadá-
lyul szolgált. A csemegések, pékek, cukrászok,
akiknek elárusítónőkre volt szükségük, mon-
ten bizalmatlanokká lettek, midőn a munkát
kérő ifjú nőszemély bárónőnek mondta magát.
Ebből okult, elitkolta a származását s felvette
a Weber Amanda nevet.

Egy újsághirdetés révén végre sikerült he-
lyet találnia. Nagy-Tapolcsány mellett egy ta-
nyára ment házvezetőnek egy Klein Guidó nevű
nyugalmozott ezredeshez. De alig néhány hétig
volt ittmaradása. Miskolcra ment, ahol egy éj-

jeli kávéházban volt kasszírón s onnan vissza-
ment Budapestre, gyermekét elvitte a mosónő-
től s kiadta dajkaságba Vágra egy Vizi Borbála
nevű nőhöz.

Majd ismét Kaposvárra került egy öreg
asszonyhoz társalkodónőnek, aki két hét után
ráfogta a szerencsétlen teremtesre, hogy lopott.
A rendőrség le is tartóztatta s ekkor kiderült
az ártatlansága, mindazonáltal kiutasították Ka-
posvárról.

Ismét visszakerült a fővárosba. A soroksári
ut 48. számú házban Kohn Náthán hordárnál
vett lakást s nap-nap után bejárta a különféle
helyszerzőket, hogy munkát kapjon.

(Megölte a gyermekét?)

Ez év márciusában beteg lett Balduin bá-
rónő, alias Weber Amanda. Már csak ezen a
néven ismerték, a rendőrség bejelentő hivata-
lában is e néven szerepelt. A nagy bánat s a
sok nélkülözés teljesen elcsigázta gyenge szer-
vezetét: sorvadásba esett. Mután fizetni nem
tudott, megint lakást cserélt s bekerült a Ró-
kusba. S ide, a kórházba nap-nap után jöttek
a levelek Vácról Vizi Borbálától, aki azzal fe-
nyegtetőzött, hogy kiteszi a gyermeket az ut-
cára, ha nem küld neki pénzt. Weber Amanda
már négy hónapi tartásdíjjal tartozott neki. Egy
napon Viziné meg is jelent a Rókusban, a gyer-
mekkel karján. Ott akarta hagyni a betegágyon,
ugy tuszkolták ki az ápolónők.

Weber Amandának nem volt nyugta
a gyermeke miatt, annál is inkább, mert
Vácról egy névtelen levelet kapott, mely-
ben Viziné valamelyik szomszédja azt írja,
hogy az az asszony éhezetteti a gyermeket, aki-
nek a teste tele van sebekkel.

Két héttel ezelőtt Weber Amanda kiszökött
a kórházból, Vágra utazott s elvitte Vizinétől a
gyermeket. Este 8 órakor ment el a gyermek-
kel karján Viziné lakásáról.

S másnap reggel a pályaudvar környékén
egy gyermek holttestét találtak az utasok. Megin-
dult-e a nyomozás vagy nem, arról nem tudunk,
a kis halottat másnap eltemették. Weber Amanda
gyermeke nélkül tért vissza a fővárosba.

A szerencsétlen termést négy nap előtt a
népligetben találták meg, egy bokor alatt fe-
kűdt, holt betegen. Ismét bevitték a Rókusba,
ahol két napi kioldás után meghalt.

SPORT.

Aradi Atléták B.-Csabán.

— A Szent-István-napi verseny. —

Arad, augusztus 14.

A csabai atlétikai versenyre erősen foly-
nak az előkészületek az aradi atlétikai klub
tagjai körében. Az atléták nagy számban vesz-
nek részt a versenyen, hová Tedeschi Viktor
elnök vezetése alatt mennek. A klubnak az
egy-egy versenyszámokra nevező tagjai már szé-
pen megszaporodtak.

A Szt.-István napján végbemenő versenyre
e napon reggel 5 óra 10 perckor indul a klub
Csabára, hol reggel 9 órakor veszi kezdetét a
vívóverseny. A tornaverseny délután 3 órakor
lesz. Este 9 órakor osztják ki a díjakat, mely
aktust táncmulatság követi. Másnap reggel 4
óra 22 perckor történik a hazaindulás és 6
óra 5 perckor érkeznek az atléták vissza
Aradra.

Az aradi atlétikai klub vezetősége ez uton
is felkéri tagjait, hogy minél előbb jelentkez-
zenek, ami azért is kívánatos, mert az uta-
zásra fél jegyek eszközölköztetnek ki. Jelentkezé-
seket Lészai Ottó, a klub kapitánya és Losonczy
Zoltán titkár fogad el.

A b.-csabai verseny igen sikerültnek ígér-

kezik, amennyiben azon több előkelő buda-
pesti és vidéki bajnok vesz részt. Az aradi
atlétikai klub részéről tízenkét nevezés történt.

+ Az aradi uszóverseny. A folyó hó 24 én
végbemenő aradi uszóversenyre 18-án rekeszti
be az aradi atlétikai klub a nevezéseket. Az
ezután beérkező nevezések nem vétetnek fi-
gyelembe. A verseny számok között illesztett
füleslabda mérkőzés, melyben a Maros evezős egye-
sület csapata fog szembe szállani az aradi ath-
létikai klub játékosaival, igen érdekes lesz,
amennyiben e nemben az első verseny Aradon.
A Maros úzi ezt a játékot leghosszabb idő óta
városunkban, de azért az atléták erős sanszszal
állanak ki a küzdelemre.

+ Nemzetközi kerékpárverseny. Az „Olym-
pia” sportegyesület alosztálya a „Budapesti Ver-
senypálya-Szövetséggel” oly megállapodásra ju-
tott, mely szerint az augusztus hó 20. és 24 ki
versenyeket, valamint a Szent István-díjat a ne-
vezett egyesület fogja rendezni. Az augusztus
hó 20-án délután 5 órakor tartandó kerékpár-
versenyen e szerint eldöntésre fog kerülni a
Szent István díj és Budapest nagy-díja, mely-
ket tavaly Bihary, hazánk legkitünőbb bajnoka
nyert meg. Az első versenynap sorrendje: ün-
nepi megnyitó-verseny, Szent István-díj, Senior-
verseny, Budapest nagy-díja, Kezdők versenye
és Augusztusi Handicap. A versenyeken biztos
induló a nálunk előnyösen ismert cseh bajnok
Jehlicka, valamint az osztrák bajnok Reininger.

Öngyilkos százados.

(Betegség miatt a halálba.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 14.

Ma reggel feltűnést keltő öngyilkosság tör-
tént Budapesten. Egy még aránylag fiatal kö-
zös hadseregbeli százados agyonlőtte magát.
Eddig még nincs megállapítva, hogy mi készít-
ette az erőszakos halálba, de valószínű, hogy
betegsége miatt lett öngyilkos.

Molinek János a százados neve. Most a
térparancsnoksághoz volt beosztva. Vidékről —
ahol a 23 gyalogezrednél szolgált — került
fel négy évvel ezelőtt, mert gyomorbaja miatt
aktív szolgálatra képtelen volt. Egyike volt a
legkorrektebb katonáknak. Csendes, szolid ter-
mészetűnek ismerték, teljesen visszavonultan
élt Szentháromság-utca 3. számú lakásán. Cseh-
országból származott hozzánk, ahol előkelő ro-
konsága van.

A 49 éves kapitány agglégény volt. Egye-
dül lakott a Szentháromság-utcai lakásán és
takarítónője, Klauz Borbála gondozta.

A századosot nagyon elkeserítette gyomor-
baja, amely az utóbbi időkben súlyosabbá vált.
Egy hónappal ezelőtt beadta nyugdíjaztatás irán-
ti kérését, mert érezte, hogy nem teljesítheti
pontosan a szolgálatát.

Ugyanekkor a térparancsnokság épületében
egy százados barátjával beszélgetve, előhuzott a
zsebéből egy revolvert és így szólt:

— Látod ezt a fegyvert, ez gyógyítja meg
az én bajomat!

Az elkeseredett embertől ekkor elvették a
revolvert és megígértették vele, hogy nem lesz
öngyilkossá. Molinek azonban mindinkább meg-
barátkozott az öngyilkosság gondolatával. Mül-
ler Erzsébet dísz-téri vendéglőjében, ahová ét-
kezni járt, folyton az öngyilkosságról beszélt.

Hat nappal ezelőtt rosszul lett és beüzent
a térparancsnoksághoz, hogy nem megy be,
mert beteg. Takarítónőjének is feltűnt a szá-
zados beteges színe és kérte, hogy hívasson
orvost. Erre a százados ingerületen válaszolta:

— Nem segít rajtam a medicina, csak a
golyó!

Két nap óta nem mozdult ki a lakásából.
Tegnap két liter vörös bort hozatott, ezután
este 9 órakor haza küldötte a takarítónőjét.

Klauz Borbála ma reggel szokás szerint

már hat óra előtt elment a századoshoz takarítani. Gyanútlanul nyitott a szobába, ahol a rémülettől szinte megkövülten látta, hogy gazdája élettelenül, vérző fejjel hevert a diványon. Nyomban értesítette a rendőrséget, ahonnan Backer Adám rendőrségfoglalozó és Fischer Ernő rendőrorvos mentek ki a helyszínére.

A rendőrorvos megállapította, hogy a százados öngyilkossá lett. *Balkézze*l hat lövetű forgópisztolyából egy golyót röpített a bal halántékába, amely az agyvelőt átfurva, a jobb halántékán jött ki és rögtön halált okozott. A golyót egy szekrény alatt találták meg.

A térparancsnokság részéről egy őrnagy jelent meg az öngyilkosnál, aki átvette az öngyilkosnak a térparancsnoksághoz intézett levelét. Az öngyilkos százados ebben a levélben azt írja, hogy öngyilkosságáról csak a temetés után értesítsék rokonait.

Az öngyilkos holttestét a XVII. helyőrségi kórház halottas házába vitték, egy szobás széken berendezett lakását pedig lepecsételték.

Aradi kereskedők gyűlése.

(Lemondó alelnök. — A nagykanizsai kongresszus. — Áruházak a vasuti állomásokon. — A híres 34. §.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Vitákkal élénk, érdekes ülése volt ma este Tedeschi Viktor elnöklésével. Az Aradi Kereskedők Köre választmányának.

Az első tárgy, Wechsler József alelnöknek, aki Aradról eltávozott, a tisztségről való lemondása. A gyűlés sajnálattal vette tudomásul a lemondást, és már most kimondta, hogy a legközelebbi közgyűlésnek előterjesztést tesz az iránt, hogy Wechsler az egyesület tiszteletbeli tagjává választassék.

Ez a diskusszióval vitatták meg a kereskedelmi alkalmazottak nagykanizsai kongresszusára kitűzött határozati javaslatokat. Ezekben a kör álláspontja a következő: a nyugdíjra nézve a kötelező nyugdíjbiztosításnak törvényhozás, utján való rendezése; a teljes vasárnapi munkaszünetnek a választmány többsége ellene nyilatkozott, s megelégszik a munkaszünetnek Baross Gábor által alkotott törvényével; az állásközvetítés országos rendezését az állásközvetítéssel foglalkozó egyesületek bevonásával kívánja a kör, s egyben azt is, hogy az ily egyesületek államségélyben részesüljenek. A tanoncügy reformját oly formában, ahogy a temesvári kereskedelmi alkalmazottak egyesülete óhajtja (t. i., hogy tanoncnak csak a két polgári, vagy középiskolai osztályt végzett ifjút lehessen fölvenni) nem pártolta a választmány, hanem ehelyett azt kívánja kimondani, hogy a tanonc addig nem szabadítható föl, amíg a tanonciskolából sikeres vizsgát nem tett; különben három, hat, kilenc hónapig esetleg egy évig is visszavethető. Az esti nyolc órai zárót pártolja a kör, ugyszintén azt az óhajt is, hogy a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak rendezéséről szóló törvénytervezet mielőbb a képviselőház elé kerüljön.

A későbbi ügyek között érdekes volt a budapesti Frölich és Tsuk nagykereskedő cég beadványa. A kereskedelmi miniszter ugyanis azt tervezi, hogy a vasuti állomásokon elárúsító házat létesít, a melyekben a magyar ipar termékeit árusítanák. Ezek az áruházak díjtalanul kapnák a helyiséget és emellett szállítási kedvezésekben részesülnek, tehát versenyezhetnének a többi helybeli kereskedőkkel. Értesülés szerint az első ily vasuti áruház Budapesten a második Aradon lesz. Az említett nagykereskedő cég arra kérte a kört, hogy mi-

után a tervbe vett áruház az aradi kereskedők érdekeit sérti, ez ellen sürgős följelentést intézzen a kereskedelmi miniszterhez. A választmány, élénk vita után kimondta, hogy erre nézve értekezletre hívja az aradi díszmű-árukereskedőket s az ő, illetékes véleményük szerint fog határozni.

A fővárosi kereskedelmi egyesületek megkeresésére elhatározták, hogy az új polgári perrendtartás 34 § a ügyében, az igazságügyminiszterhez intézett följelentés támogatására fölkéri Salacz Gyula kir. tanácsos, Arad város országgyűlési képviselőjét.

Ezek után több, jobbára belső érdekű ügyet intéztek el.

Vanderbilt kisasszony regénye.

(Szerelem a tengerben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Nem mindennapi történet az, melynek Trouville francia tengeri fürdőben voltak tanúi a napokban a fürdőzők. Az elegáns fürdőhely tele van most előkelő nyaralókkal. Egész Páris ott van s ott paskolnak a habok közt Amerika milliomos kisasszonyai, a kik a nyári hónapokban átjönnek az oceánra, hogy vidám frankokra váltsák komoly dolláraikat. A festői tengerpart mentén egész várost alkotnak a villák s a tengerpart esti sétányán chypre-illatos londoni ladyk, sikkos párisi dámák és mindenféle nációbeli urak udvarolnak, kacagnak és szopogtatják szalmaszálon a likőrös fagyaltot.

Az elmúlt héten egy apa, anya és egy elragadóan bájos ifjú hölgy, a leányuk, érkeztek a fürdőhelyre. Ruhájuk szabásán és modorukon első tekintetre megérzett a yankee. Mielőtt Frouvilleba érkeztek, utimarsall előzte meg őket, a ki az egyik tengerparti szállóban bérelt számukra pompás lakást. Nagy feltűnést azonban nem keltettek, mert a vagyon ezen a nyaralóhelyen vajmi kevésbé imponál, lévén sok ott a milliomos és az arisztokrata. De igenis feltűnést keltett a szép miss, a kinek fehér flanelruháját, aranyszőke haját és karcsu, szépséges termetét csakhamar tudomásul vette a férfiak kíváncsi, kaland- és házasságra vágyó serege.

A szép missnek hamar akadt egész csomó bámolója, a kik követték őt sétáin, még be a fürdőbe is, akik valamennyien remélték, hogy... nos, igen, házasság soh'sincs kizárva, mihelyt dollárok tengersokasságáról nyílik alkalom álmodozni.

Különös kitarással udvariaskodott az ismeretlen hölgy körül egy csinos, barna bajsú ifjú Reggel ott sétált a villa ablakai alatt délelőtt ott fürdött a miss közelében a habokban és este, az ebéd idején, állandóan ott volt látható egy kis asztal mellett, szemben azzal, a hol a yankee-család költötte el az ebédjét.

Az ismerkedés azonban vajmi nehezen megy az óvatos amerikaiakkal. Hiába kutatott a csinos barna bajsú ifjú, senki sem mutatta be a családnak, a mely nem ismerkedett senkivel.

A szerelem azonban leleményessé tesz s a fiatal urnak ötlete támadt. Megfigyelte, hogy az amerikai miss minden délután maga indul el kis benzín-csolnokon a tengerre; csak egy hajós van vele, aki a gépet kezeli. A miss ilyenkor kiviteti magát a sik tengerre, ott megállítja a csolnakot és a napfényes, nyugodt tengerben — regényt olvas.

Szombaton — írják Trouvilleből — ismét lement a csolnakjához a miss. Fel sem tűnt neki, hogy a rendes matröz helyett egy csinos barna bajsú ur ül a gépnél, a ki könnyedén

köszöntve a beszálló hölgyet, elindította a csolnakot, mintha már előre tudná, hová kell mennie. A csolnak végig siklott a vizen és csakhamar kiért a nyílt tengerre...

Egyszerre valaki elsikoltotta magát a partra s a sétáló közönség rémülettel látja, hogy a távolban meggyulad egy kis csolnak s a két benne ülő, egy fehér flanelruhás hölgy, meg a matröz a tengerben usznak.

Izgalmas látvány volt. A habok közt látni lehetett, mint igyekszik a hölgy uszni, de ruháját elkapkodja a hullám. Már-már elmerül, de ekkor hirtelen mellette terem a matröz, átöleli és kifelé uszik vele a parthoz. Két mentő-csolnak sietett eléjük s hamar el is érték az uszókat. A mikor a partra értek, akkor ismerték fel, hogy a megmentett hölgy a yankee-kisasszony.

Az apa boldogan szorongatta a matröz kezét s ekkor — új meglepetés támadt. A csinos, barna bajsú matröz bevallotta, hogy ő nem matröz, hanem Hurel Jean, párisi ur, a ki régóta szereti a szép kisasszonyt s minthogy nem tudott vele másként megismerkedni, ezt a módot választotta ki. Benzincsolnakját azonban oly ügyetlenül kezelte, a mi nem is csoda a szép vis-á-vis előtt, hogy a benzín meggyuladt.

— Hogyan? Ön tehát nem matröz, hanem...

Most a missen volt a csodálkozás sora, a ki — csak akkor fedezte fel, hogy valóban kedves fiú az a különös idegen.

A yankee-családnak annyira megtetszett az ötlet, hogy a fiatalembert szívesen fogadta a házában s attól fogva Hurel ur rendes vendége a villának.

Hogy ennek a történetnek teljes értékét megadjuk, eláruljuk a titkot, hogy az aranyhaju missnek — Alice Vanderbilt a neve.

A trouvilleiak most kíváncsian várják a tengeri regény folytatását és befejezését.

Sima Ferenc

biharvármegyei földesur.

(Jutalom a nép hőrért.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Sima Ferenc föltámadásáról adunk hírt. Az egykori népbolondító honatya, a ki Amerikában már is lejártá magát, alighanem rövid időn hazajön. Kitélti azt a büntetést, a mit üzelméért a bíróság esetleg rámér s fölcsap urnak. Biharvármegyei földesurnak ígérkezik Sima Ferenc.

Ehhez a nem remélt föltámadáshoz az annak idején nagy port vert s mostanában is gyakran szóba kerülő siteri telepítés juttatja Sima Ferencet.

Most derül ki, hogy milyen nyomorult módon csapta be a siteri telepítésnél is Sima Ferenc a népet, mely vakon hitt az utolsó időkig a veszedelmes embernek.

Sima Ferenc egyszerűen ágense volt a siteri telepítésnél Roheim Náthánnak. Roheim Náthán siteri birtokát Sima Ferenc rászotta az ő félrevezetett népére, melyet Szentesről s vidékéről csodított Siterre. A rossz, terméketlen birtokot parcellázták. Az elszédített parasztok aláírták a szerződést, vállalták a kötelezettséget s fizették a kikötött pénzelőleget. A birtoknak így jó nagy részét igen szerencsésen eladta Roheim. Sima Ferenc vásárra vitte az ő elbolondított népének a bőrét.

A szegény siteri új birtokosok élete pedig rettenetes Siteren. Örökre megsínylik ezt a birtokvásárt. De Sima Ferenc, a kinek feje fölött akkoriban már összetornyosultak a fellegek, honatya sem volt s a ki ilyen és még kötelessé-

üzletekből és üzelmekből tartotta fenn magát, — nem bánta ezt.

Simának aztán még rosszabbra fordult a sora. Most meg már Amerikában is lejárt a magát. Es mégis most történik a legszenzációsabb fordulat a siteri telepítés ügyében és talán a Sima Ferenc életében is. Most kapja Sima a honoráriumot a siteri telepítésért.

A nagyváradai telekkönyvhöz a tegnapi napon Roheim Náthán egy bekebelezési engedélyt nyújtott be, melyben ajándékozás címén Sima Ferencnek a siteri parcellázásnál és birtokeladásnál kifejtett buzgólkodásáért a siteri Roheim kastélyt, szőlőt, kertet stb. Sima Ferencné nevére kéri bekebelezetni. Egyben pedig 16.000 korona erejéig megmaradt siteri birtokára zálogjogot engedett bekebelezetni.

A kastély, park stb. mintegy 40000korona értékű. Így hát Sima Ferencné 100000 korona vagyonhoz jut.

A többi lapokkal együtt mi is tudattuk, hogy Sima haza akar jönni Amerikából. Most már meglehet érteni Sima Ferenc honvágyát.

HIREK.

Uj dogma.

Arad, augusztus 14.

Sienkievic, a lengyel, a ki érti ám a mai idők járását, egyik regényében azt bizonygatja, hogy az élet tartalma a dogma. Valami más az, mint az Ibsen tana. Ibsen egyszerűen konstatálja, hogy minden élet hazugságon vagy hazugságokon épül és áll fent.

Tovább nem megy a nagy öreg bölcse.

De Sienkievicz, az olcsóbb legény, a hazugságot, azaz hogy dogmát, úgy komendálja, mint az élet sine qua nonját.

Mindezt abból az alkalomból írom le, hogy a jezsuiták dogmává kéri nyilatkoztatni Máriának emberi testbentörténetét menybeszállását.

De csak ötlethez juttatott a jezsuiták terve. Erről a tervről nincs mondani való. Nagyon kényesek ma az emberek még az olyan vallási esetekben is, a mihez a vallásnak nincsen semmi köze, hirtől nem is beszélve.

Mindenesetre azt igazolja ez az eset is, hogy a dogmák világát próbálja ma az emberiség újra élni.

Vulgo szólva: van valami kis igazuk azoknak, kik állandó ijedséggel reakciót kiabálnak. Igen. A dogmákra kezd újra jó világ járni. A tekintélyekre és a dogmákra. A forrongó, lázas, modern világ nagy kedvet érez arra, hogy fölvegye egy jámbor tiroli vagy bajor falucska képét. Olyan falucska, melynek lakóit mint a alattvalóknak tartja például Vilmos császár, kinek nagy merészsége és a nagy népszerűsége szintén nagy dokumentuma a tekintély új virágzásának.

Órdög vigye el. Hiszen lesz, a hogy lesz. Szaporodjanak csak nyugodtan a dogmák. Növekedjék tovább a világ jámborsága s a tekintélyek tisztelete. Mi, a kik dogmák között nem érezzük jól magunkat, csak tisztulunk mielőbb a világból. Ugy látszik azonban, hogy a világ a boldogság felé halad. En tudniillik rajongó hive vagyok Ibsennek. Ibsen pedig azt mondja, hogy az élet annál boldogabb, minél több hazugságon épült. A dogmák és tekintélyek ilyenformán fundamentumai lesznek az emberek boldogságának . . .

(ae.)

Végzetes lakodalom.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Megrendítő szerencsétlenség történt — mint lapunknak írják — tegnap délután Tarcsa községben. Lehmann József odaváló fiatal tanító tartotta esküvőjét Major Paulina tanítónővel. A násznép a szomszéd pusztáról indult el, hol a tanítónő apja, Major Lajos ispán lakik. A sok násznép hosszú kocsisorban vonult be a községbe, hol az esküvőt megtartották.

Az esküvő után az új házaspárt kerülő uton kísérte haza a násznép a pusztára. A mint az országútra értek, az első kocsiba fogott lovak, melyben a menyasszony a vőlegényével, a menyasszony anyja és Vargács Ilona, a menyasszony rokona ültek, valamitől megijedtek és félreugrottak, magukkal rántva a kocsit egy kőrakásra, a hol az elfordult. Major Lajosné, a menyasszony édesanyja fejével egy kilométer-karóba ütődött s szörnyet halt.

A menyasszony és a többiek, kik a kocsiban ültek, kifordultak a kőrakásra, a menyasszony ruhája azonban esés közben megakadt a kocsiban s a száguldó lovak tovább ragadták 20—25 lépés távolságra, miközben oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy még azon éjjel meghalt.

A vigan indult nászmenet gyászkiiséretté alakult át s Majornét már halva vitték haza, hol a menyasszony hálálával a szomorúság még fokozódott. Lehmann tanító, a vőlegény és Vargács Ilona az esés közben szintén súlyos sérülést szenvedtek.

— Nagyboldogasszony ünnepe. Ősrégi magyar ünnep köszönt reánk holnap, pénteken: Nagyboldogasszony napja, mely valamikor nemzeti ünnepeink között szerepelt. E napon ajánlotta ugyanis Szent István nemzetünket Szűz Mária oltalmába, innét az ünnep ősmagyar jellege, innét a *Nagyasszonyunk* elnevezés. Augusztus 15-ét, ma már csak az egyház üli meg fényes szertartással, szentelve ezt a napot Isten anyja menybemenetelének emlékére. A minoriták ideiglenes templomában holnap délelőtt 9 órakor Csák Cirják dr. tartományi rendfőnök szolgálatja az ünnepi nagymisét.

— A király köszönete. A Temesvárott tartott délvidéki kivándorlási kongresszus tudvalegleg hódoló táviratot küldött a királynak, a mely táviratra Ambrózy báróhoz, mint a kongresszus elnökéhez, a kabinetrodából ma a következő sürgönyválasz érkezett:

Ő császári és apostoli királyi fellege a Temesvárott ülésező délvidéki kivándorlási kongresszusnak Méltóságod által táviratilag tolmácsolt hódolatát és ragaszkodását köszönettel legkegyelmebben tudomásul venni méltóztatott. Legfelsőbb parancsra: *König*.

— Windischgrätz herceg Aradon. *Windischgrätz* Lajos herceg, lovassági tábornok, csapafelügyelő, a ki holnap Aradra érkezik, tegnap Temesvárott időzött. A herceg sárospataki birtokáról jött Temesvárra. Kiséretében voltak: *Foullon* Vilmos báró vezérkari százados szárnysegéd, *Gerzey* Pál gróf huszárszázados személye körüli segédtsízt és három szolgáló. Az előkelő vendéget a pályaudvaron *Wittenberger* Antal kanonok a megyés püspök képviselőjében, továbbá *Wasserthal* Szilárd lovag vezérkari százados és *Blaskovics* János szekerész-főhadnagy fogadták, honnan a herceg *Wittenberger* kanonokkal a püspök diszhintáján a belvárosba hajhatott. A katonaság képviselői *Schwitzer* lovag tábornok, hadtestparancsnokkal élükön a püspöki palota előtt várták a herceget, a ki a püspöki palotába szállt meg. Ott fogad-

ta a tisztelgéseket, majd *Wittenberger* kanonok kíséretében meglátogatta a *Králik*-féle vilában *Desseffy* Sándor püspököt, kinél csaknem 12 óráig időzött. A herceg, a mint megirtuk, e hó 19-éig marad Aradon, e hó 20-án részt vesz a *Lippai* gyakorlatokon, és 22-én *Facsetra* utazik, hogy az ottan összpontosított csapatok felett szemlét tartson; onnan e hó 23-án Sárospatakra utazik, hol valószínűleg e hó 31-ig fog maradni.

— *Desseffy* püspök kitüntetése. A pápa, mint Temesvárról sürgönyzik, *Desseffy* Sándor csanádi püspököt pápai trónállóvá és római gróffá nevezte ki.

— *Unnapi misék a várban*. E hó 18-án ünnepeljük a király születése napját, 20-án pedig Szt. István ünnepét. Az ez alkalomból tartandó ünnepi istentiszteletek számára a *Költsey*-utcai ideiglenes templom nem megfelelő, erre való tekintettel a miséket a minorita atyák a *várbeli templomban* tartják meg.

— *A jászberényi választás*. A *jászberényi* bíróság — mint egy táviratunk jelenti — ma hozott ítéletet az ismert választási perben, mely a kortes költségek megtérítésére vonatkozik. A bíróság *Almássy* volt főispánt és *Török* volt választási elnököt egyetemlegesen *tizenegyezerhetvenkét korona összeg megfizetésében és kétezerszáz korona perköltségben marasztalta el*. Az említett összeg tizenöt nap alatt letétbe helyezendő.

— *Szterényi József ügye*. A félhivatalos *Bud. Tud.* jelenti: *Szterényi* József miniszteri tanácsosra vonatkozólag különböző közlemények jelentek meg a lapokban, a melyekkel szemben illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a valódi tényállás az, hogy *Szterényi* miniszteri tanácsos megbízást nyert a kereskedelemügyi minisztertől a balesetbiztosításra vonatkozó törvényjavaslat kidolgozására. Minthogy e megbízásnak bárki is csak úgy felelhet meg, ha azzal hosszabb időn át egész behatóan és teljes odaadással foglalkozik, a kereskedelemügyi miniszter ugyanakkor *Szterényi* miniszteri tanácsost az *adminisztratív teendők alól fölmentette*.

— *Fagy a felvidéken*. *Turóc-Szent-Mártonból* táviratozzák lapunknak: *Turóc* megye felső járásában oly hideg napok járnak, hogy egyes házaknál már *fűteni kezdtek*. Tegnap reggel *fagy volt*. A hideg, esős és ködös időjárás nagyban hátráltatja az aratási munkákat.

— *Reform a postán*. A kereskedelmi minisztériumban érdekes terv megvalósítását készítenek elő. Arról van szó, hogy a posta- és táviró-segédtsízi állásokat megszüntetik, úgy hogy már az idén nem is lesz segédtsízi tanfolyam. Ezentúl a posta ugyszólván nevelni fogja magának a segédtsízteket, még pedig olyképpen, hogy berlini mintára felvesznek bizonyos számú olyan ifjút, aki a középiskola négy alsó osztályát elvégezte, ezeket aztán beosztják a kezelés különböző ágazataiba. E tanulók az első évben nem kapnak semmiféle fizetést; egy év múltán azok akik bizonyos ügyességre tettek szert s jó magaviseletűek, amit a főnöknek írásban kell tanusítani, havi 80 korona fizetést kapnak s ha a második évben is beváltak, a harmadik évben fizetésük 20 koronával emelkedik. A negyedik évben, tehát körülbelül 17—18 éves korban, az igazgatóság delegáltjai előtt, mint már praktikus postások, segédtsízi vizsga alá bocsátatnak s ha ezt leteszik, akkor havi 66 korona 66 fillért kapnak, ez a fizetés aztán a szolgálati idő arányában 1000 koronáig emelkedik. A kereskedelmi kormány most kérdést tett a posta és táviró igazgatá-

ságánál, hogy körülbelül hány fiu felvételére volna szükség.

— **Lenau és a miniszterelnök.** Széll Kálmán miniszterelnök *Delimanics* torontálmezei alispánnak, mint a csatádi *Lenau* emléknap rendező bizottsági elnökének, a neki küldött üdvözlő táviratra ma a következőleg válaszolt:

Szives üdvözlőket örömmel és hálás köszönettel vettem. Bizom hazafias érzelmeikben s a haza nevére kérem mindannyiójukat, kik a *Lenau*-ünnepélyen részt vettek, hogy habár nem is anyanyelvük a magyar, de tekintsek magukat mindig magyar hazafiaknak. Forrjunk össze mindannyian a magyar haza iránti szent és erős szeretetben. A közös haza boldogságának javára az a hazafias felfogás hassa át a *Lenau* ünneplőket, mely *Lenau* költeményeiben megnyilatkozott és a melylyel dalaiban bár nem magyar nyelven, de magyar érzéssel megörököltette magát.

— **A Mátyás-szobor elkészült.** Kolozsvárról sürgönyzik: *Fadrusz* János szobrász értesítette a kolozsvári Mátyás-szoborbizottságot, hogy elkészült művét utnak indította Kolozsvár felé.

— **Szállingóznak hazafelé.** Szállingóznak már hazafelé a nyaralók és fürdőzők s. népesedni kezd megint a kihalt város, mely annyira üres és egyhangu talán sohasem volt még nyáron, mint az idén. Némi zajt csak a szalmaövények csaptak úgy éjjelente, a kik azonban mostanára már szintén elcsön-desedtek. No, de annál többet beszélnek és zajognak a fürdőből hazatérők s nem elég nekünk szegény embereknek, hogy itthon voltunk kénytelenek átszenvedni a kánikula gyötrelmeit, most még néman és türelmesen kell az irigyeltektől hallgatnunk, hogy milyen szép a tenger Abbázia mellett, mily fölséges a Tatra és hogy hullámszik a Balaton. Nincs pedig retentőbb dolog, mint az ilyen eleven Baedekerok végighallgatása.

— **Elzúllott urileány.** A temesvárosi kórházba, jelenti egy távirat, egy elzúllott, de előkező származást sejtető fiatal leányt hoztak ma. Megállapították, hogy a 19 éves leány *Nereczky* Tekla, egy krakkói nemesi család sarja, ki két évvel ezelőtt megszökött egy gróffal. A leány később elszakadt a gróftól, mindenfelé boljongott és teljesen elzúllott. Most hányatott él-tének következményeivel, súlyos betegségekben fekszik az egykori urihölgy a kórházban.

— **Virchow haldoklik.** Szomoru hír érkezik Berlinből. Azt táviratozzák, hogy *Virchow* Rudolf, a jelenkor és minden idők egyik legnagyobb orvosa, haldoklik. A nyolcvanegy éves aggastyán állapota menthetetlen, orvosai végkép lemondtak arról, hogy életét meg lehessen tartani.

— **Földművelő rabok.** Nem régi keletű az az igazságügyminiszteri rendelet, mely egyelőre bérelt földeken és szűk keretekben azzal akar megpróbálkozni, hogy kibocsáthatók-e a földműves rabok a börtön falai mögül a gazdaságba. Szegeden, Budapesten már is megkezdtek a kísérletezést. A dolog mindenesetre nagyon érdekes. A rabok közül az asztalos, a lábbeli csináló, a kosárártó, a szövő-fonó rabember mégis csak szorosabb felügyelet mellett dolgozik, jobban szem előtt tesz-vesz, mint a szabad mezőkön kapával kaszával, dolgozó foglyok. Itt erősebb a szabadság vágy is, meg a kapa-kasza is veszedelmesebb fegyver, mint a varró tű, meg a fűzfavessző. Különbözik egyelőre csak a börtön területéhez tartozó vagy hozzá közeleső földeken próbálkoznak a rabokkal, mert messzebb nem igen volna tanácsos elvinni őket.

— **Őszi idő.** Az augusztusi rekkenő hőséget hűvös őszi szél gyűrte le. Csendes, jótékony eső permetezte be az elsült, eltikkadt terményeket s a levegőt is annyira lehűtötte, hogy előkerültek nyári nyugalomból a naftalinos őszi felöltők is. Különösen a gazda emberek örülnek az időváltozásnak, mely valósá-

gos áldás a fejlődő kapásveteményekre, a tengerire, buzára és répára. A városokban pedig, hol már amerikai hőségről álmodoztak, elviselhetővé, kellemessé tette a levegőt a jötevé őszi eső.

— **Öngyilkosság a kártya miatt.** *Temesvárott* ma egy jó családból származó fiatal ember, *Fischl* Miksa építési rajzoló főbe lőtte magát, mert nagy kártya veszteségei miatt rossz utra tévedt. *Fischl* mindenki tisztességes, jóra való embernek tartotta és szívesen elnézte neki kártya szenvedélyét, mert nyomorék lévén, azt hitték hogy abban leli egyedüli örömét. Hogy jövedelmén felül vesztett és hogy töménytelen adósságokat csinált, azt természetesen nem tudta senki. Különösen az utóbbi időben fordult el tőle a szerencse istenasszonya. Azt mondják hogy *egy-egy este ezeket vesztett.* Így eladósodván, még inkább belesüllyedt az örvénybe és elhatározta, hogy elemészti magát. Tettét ma délután főnöke, *Reitter* Ede építész irodájában hajtotta végre, hol halántékon lőtte magát és *azonnal meghalt.* A gyorsan előhívott *Thierjung* kerületi kapitány és dr. *Frank* János orvos már csak a halál beálltát konstatálhatták. Az asztalon levelet találtak, melyben érzékeny hangon vesz búcsút atyjától, *Fischl* Jakabtól és Lajos nevű bátyjától. Holttestét beszállították az izraeli temető hallottasházába, honnan holnap fogják eltemetni, rendőri boncolás mellőzésével.

— **Mangra és Kossuth-nóta.** A „Szeged és Vidéke” mai számában olvassuk a következő apróságot:

Egy szegedi ismert fiatal ember, ki hazafiasága mellett még arról is nevezetes, hogy olyan szépen füttyöl, hogy mellette a páva éneke menyei muzsika, egy utazás alkalmával a napokban egy kupéba került *Mangra* Vazullal, az ujonnan megválasztott oláh püspökkel.

A fiatal ember oldalát kezdte zuzni a hazafiság és érezve, hogy nemsokára lyuk lesz az oldalán, ha ki nem elégíti kitoró hazafiságát, elkezdte élesen füttyülni — a Kossuth-nótát. E hangokra figyelmessé lett *Mangra* és mintegy fél óráig fiutorgatta irtózatosan az arcát, míg végre a fiatal ember fokozódó lelkesedése elől kitért és eltávozott a szomszéd szakaszba.

A fiatal ember pedig fontolgatta cselekedetét, a jól teljesített kötelesség tudatában örvendezett, mikor egyszerre elborult arccal kiáltott fel:

— Istenem! Miért is nem adtál különb halálst, most legalább tudnám, hogy a Kossuth-nóta, vagy az én füttyülésem zavarta-e ki a kupéból *Mangrát!*

— **Öngyilkos báró.** *Lemberg*ből táviratozzák, hogy ott ma reggel *Brunswicky* Szever báró földbirtokos, a kinek Magyarországon is vannak rokonai, agyonlőtte magát és szörnyet halt. Sajátságos, hogy néhány év előtt a báró neje és fia is öngyilkossággal fejezte be életét.

— **Kétszer virít az akácfa virága . . .** Kolozsvári levelezőnk tudatja lapunkkal, hogy Kolozs megyében és különösen Kolozsvár város közvetlen szomszédságában több helyen újra kivirágoztak az akácok és a körtefák. Hosszu, meleg, jó őszi időre következett ebből a magyar nép.

— **Lelkészválasztás.** A *galsai* görög keleti egyház az *Arszits* Illés elhunytával megüresedett lelkeszt állást e hó 31-én fogja betölteni. Eddig határozott jelölt nincs, a próba misézés és szónoklat most van napirenden.

— **Megszökött ügyvédjelölt.** A biharmegyei *Tenke* társadalmát, mint onnan jelentik, élénken foglalkoztatja egy rokonszenves fiatal ügyvédjelölt szökése, *H. Z.* ügyvédjelölt néhány hónap óta volt alkalmazásban *Papp* Jusztin tenkei ügyvéd irodájában. A fiatal embert kellemes föllépése és modora révén a község intel-

ligenciája megszerette s annál nagyobb feltűnést keltett e hó 10-én az a hír, hogy *H. Z.* nyomtalanul eltűnt. *Papp* Jusztin utána nézett az ügyvédjelölt viselt dolgainak s kitűnt, hogy a fiatal ember több visszaélést követett el. *H. Z.* előkelő szülők gyermeke s évekket ezelőtt *Temesvármegye* aljegyzője volt, hasonló dolgok miatt azonban elvesztette állását. Atyja, ki *Temesmegyében* nyugalmazott aljárásbíró, elkövetett dolgaiért ki is tagadta a könnyelmű fiatal embert. *Papp* Jusztin megtette ellene a nagyváradai ügyvédi kamaránál a följelentést. Valószínűnek tartják, hogy *Tenkéről* Nagyváradra vette útját, s ha pár napig nem ad életjelt magáról, elrendelik ellene a körözést.

— **A korcsmai hitel.** A m. kir igazságügy-miniszter a bíróság megítélhető korcsmai hitel összeg nagyságát *nyolc koronában* állapította meg. Figyelmeztetjük ennél fogva a korcsmárosokat és általában az italmérőket, hogy vendégeiknek 8 korona áru italnál többet ne hitelezzenek, mert ezen összeg felüli követeléseiket említett rendelet értelmében bírói uton nem érvényesíthetik illetve a 8 koronán felüli követelés rászűkre megítélteni nem fog.

— **Rablótámadás egy tanár ellen.** Zentáról írják: *Tóth* Lajos főgimnáziumi tanárt, a „Zentai Gazdakör” elnökét e hó 9-én este, amint a főgimnáziumi ifjuság hangversenyéről 11 óra tájban ment haza, háza előtt eddig ismeretlen tettesek lesből, orozva hátulról leütötték, majd több késszurással életveszélyesen megsebesítették, aztán pedig pénztől és ékszereitől megfosztották. A súlyosan sebesültek az éjjeli őrmest segítségére, miután támadói már megugrottak. A rendőri vizsgálat fogja majd megállapítani, vajjon rablótámadás, vagy bosszú áldozata-e *Tóth* Lajos.

— **Ez is ünneplés.** *Hildebrandt* főhadnagyról hét hónappal ezelőtt sokat beszélt a krónika. Egy nagyon szomoru eseménynek volt ő az ádáz végzete akkor, bárha véletlenül is jutott ehhez a szerephez. Tudniillik ő volt az a főhadnagy, aki *Insperburgban* egy tisztársát épp az esküvője napján lelőtte párbajban. A hadbíroság akkor két évi várfogságra ítélte őt, ami ugyan nem kárpótlás a szegény menyaszonynak, de akik érdeklődéssel olvassák és nézik végig a romantikus történeteket, megnyugodtak benne, hogy elérte büntetését az, aki két szerető szívet választott el egymástól örökre. Most *Hildebrandt* főhadnagy egyszerre újra az aktualitásba jutott. A császár ugyanis hét havi bűnhődése után megkegyelmezett neki. Ugyanazok, akik elégtételül vették tudomásul elítélését, megnyugvással vehetik ezt is, miután pillanatnyi fölizgulás elmult. De amit egy berlini távirat újságot, az ugyancsak fölzaklatja ezt a megnyugvást. Arról szól e távirat, hogy *Gumbinnenben* ünnepi pompával fogadták a visszatért bajtársat a tiszték. Ugyan, a hogy valami fedelmet, vagy hadverő hőst szokás csak fogadni. Az ezrad diszben vonult ki elébe a vasúthoz, zenekisérettel, négylovas hintóban hozták be a városba és este nagy bankettet csaptak a tiszteletére. A banketten az ezredes is jelen volt, a tisztikarral együttesen ünnepelte *Hildebrandt* főhadnagyot. Mindenesetre kissé túlzott ünneplés ez egy olyan tisztnek, akinek végre is semmi más érdeméről nem tud a világ, mint hogy egy kollegáját szíven lőtte az esküvője napján és hogy ezért még a kirovott büntetését sem ülte le. Vagy talán ezt igazán olyan nagy érdemszámba vesszük *Gumbinnenben?*

— **Halál a malomkerekek között.** Megrendítő szerencsétlenségről ad hírt élesdi levelezőnk *Lichtmann* Mózes izsópallagi bérlő tegnap este üzleti dolgok miatt Élesden járt. Egész délelőtt dolga volt s délben ballagott hazafelé. A forróságtól eltikkadva érkezett a lugosi vízi malomhoz, ahol megfürdött, fürdés közben azonban az ár elragadta és üzemből levő malom kerekei alá sodorta. A hatalmas kerekek teljesen összeszórták a szerencsétlen ember testét, s mire sikoltozására a közelben dolgozó munkások előj

estek, már csak szétroncsolt hulláját tudták a vízből kimenteni.

— **Öngyilkos óvónő.** *Válgyi Malvin*, verecekei (Bereg megye) áll. óvónő lakásán felakasztotta magát, s mire családja az öngyilkosságot észrevette, már halott volt. Levelet nem hagyott hátra és így végzetes tettének oka ismeretlen. Valószínűleg hirtelen jött idegrohamban követte el az öngyilkosságot, mert már hosszabb idő óta buskomor és zárkózott volt.

— **Agyonszurta a csendőr.** Szomorú végrehajtásról ad hirt egy szegedi távirat. *Gavrilov Zsiván* mokriini gazdánál végrehajtást akartak foganatosítani. Gavrilov ellenszegült, mire az ott lévő csendőr közbelépett, s mikor a paraszt rátámadt a csendőrré, ez *agyorszurta*. Nagy Gábor csendőr alezredes a helyszínére utazott, hogy a vizsgálatot megindítsa.

— **Kard a jobb oldalon** A francia hadügyminiszter kísérletképen elrendelte, hogy a lovaszredek a kardot a jobboldalon hordják. Lovaglás közben ugyanis nehéz kivonni a baloldalon felkötött kardot. A hadügyminiszter szerint a kard kezelése könnyebb, ha a kosara a jobb kéz felé esik.

— **Husz évig ártatlanul a börtönben.** Husz év múltán visszaadták a szabadságát Franciaországban egy embernek, akit gyilkosságért ítéltek el ártatlanul. *Duval* gyógyszerész — mint Párisból írják — akit husz év előtt elítéltek s akinek perújítás folytán megkegyelmezték, mert kiderült, hogy a terhére rótt gyilkosságot nem követte el, tegnap érkezett meg Párisba Uj-Kaledóniából, a hol husz évig volt elzárva. A lyoni pályaudvaron néhány ezer ember várta, s amikor Duval, akit a hosszú fogság megtört, kilépett a kocsiból, zajosan üdvözölték. A diákegyesület s a gyógyszerészi főiskola küldöttei virágcsokrot nyújtották át Duvalnak, a párisi gyógyszerészek szövetkezete pedig Marseillebe küldöttséget menesztett elébe s tudtára adta, hogy kartársai teljesen berendezett gyógyszerházzal ajándékozták meg. A lyoni pályaudvarról valóságos diadalmenetben kísérték a *Journal* szerkesztőségébe, mert ez a lap indított mozgalmat pörének újrafölvétele s megkegyelmeztetése iránt. Duvalt azért ítéltek huszévi kényszermunkára, mert nejét állítólag megmérgezte. Az esküdtbírósg annak idején elítélte a gyógyszerészt a bírósági szakértők ellenére is, akik nem tudták a mérgezést megállapítani.

— **Betörés egy rendőrtanácsosnál.** Budapestről jelenti tudósítónk: *Orincsay* László rendőrtanácsos delej-utca 10. számú lakását tolvajkulcsal felnyitotta egy ember és különböző holmit összeszedve megakart ugrani. A szomszédok azonban észrevették a betörést és üldözöbe vették a tolvajt, akinek sikerült elmenekülnie, de a lopott holmit futás közben elhagyta.

— **Nincsenek már pikkolók!** „Kérem, küldje csak ide a pikkolót!” Ha ezt kéri valaki hoinaptól kezdve Berlinben a kávéházakban, ilyen választ kap: „Nagyságos ur nem tudja még, hogy a községi tanács megtiltotta a pikkolók alkalmazását. Tizenöt éven alóli fiúknak nem szabad az éjjeli órákban alkalmazást adnunk.” A vendég pedig csodálkozva néz egy darabig, azután elkezd gondolkodni a berlini községi tanács bölcsességén, a mely hoinaptól kezdve megtiltja a kis pikkolók alkalmazását. A kávéházakból meg eltűnnek azok a szökebaju kis fiúk, a kik vidáman szaladgáltak végig a helyiségeken és fűgén, frissen szállították a „*Neie Freie Presse*”. Es nem látni többé őket az éjjeli bolyongásokban sem, a mikor kis fekete ruhákban járkálják be a városot, kíváncsian nézve azokat az élvezeteket, a melyekben csak főpincér korokban lesz részük.

— **Páristól Newyorkig szárazon.** Harry de Windh világutazó, aki Párisból szárazföldön vándorol Newyorkba, Dawson Cityből (Klondyke) a következőket jelentette utjáról: A keleti Sziberia való utazás számos veszéllyel és nélkülözéssel járt. Irkutsktól Jakutsig egy hó-

napig mentek De Windh és társai. A Lenafolyó átkelésénél számos akadályllyal kellett megküzdeniök a nagy jégzajlás miatt. Iramszarvasoktól vont szánokban folytatták azután az utat Verkhoyanskig. Három hétig szakadatlanul a hegyek között haladtak nagy hidegek mellett. Kolymskban, a legközelebbi nagyobb városban éhínség uralkodott, élelmiszert nem lehetett kapni. De Windhnek és társának a legszükségesebbel kellett megelégednie s kutyaszánokon folytatni az utat a Behring szoros felé. Utközben sokat szenvedtek éhségtől és hidegtől. — Husz napig kóboroltak s 400 Celsius mellett az éjszakákat a szabadban sátor alatt kellett tölteni. Ez az utazás hét hétig tartott s mikor végre a keleti fokot elérték, még harcuk is volt a kubsikkal. Windh egy fehér kísézője és még két bennszülött elesett. Végre az utazókat felfedezte a „*Thetis*” s a Behring-szoroson átvitte őket. Jégen kötöttek ki s hosszas, a jég között való mászkálás után elérték az amerikai szárazföldet június 19 én, vagyis épp hat hónappal a Parisból való elutazás után.

— **Megőrült a börtönben.** Annak idején megirtuk, hogy a nagyváradi ügyészség fogházában megőrült s öngyilkossági kísérletet követett el *Kaba* János volt mohácsi szolgabíró. A szolgabíró segédjegyző volt annak előtte Biharban, a hol sikkasztott és aztán megszökött. Kabát hamisított szigorlati bizonyítványok közjegyzői másolata alapján kinevezték Mohácsra közigazgatási gyakornoknak, a hol példásan megfelelt hivatásának, míg egy véletlen nem leplezte az ő igazi voltát. Kabát leleplezése után előbb Pécsre vitték a kir. ügyészség fogházába, majd innen a nagyváradi ügyészség fogházába internálták. *Kaba* János ellen a nagyváradi ügyészség beszüntette az eljárást, *beszámíthatatlanság alapján*. A legérdekesebb az, hogy a sikkasztó és okirathamisító segédjegyző maga tudatta pécsi ismerőseivel, hogy *beszámíthatatlanság alapján* megszüntették ellene az eljárást.

— **Király és koldus.** A szélsőségek egymással való érintkezése mindig érdekes szokott lenni és éppen ezért nagyon is elkoptatták sz írók és poéták azt a címet, mely egy, a valóság által megkomponált és a kopenhági lapok által szélnek bocsátott kis históriát megillet. *Keresztély*, a király és egy névtelen koldus a történet hősei. A király rendesen nagyon sok jóindulatot tanusít a szegények iránt s nem ritkán hosszabb beszélgetésbe is ereszkedik a szerencsétlenekkel, hogy helyzetüket felismerje s igazságosan elbírálhassa. Ennek a köztudomású dolognak tudható be, hogy egyik magányos sétája alkalmával egy kopott és rongyos koldus olyanformán hajlongott a feléje közelgő király előtt, hogy ez indítatva érezte magát a megszólításra.

— Nos, mi a baj? — kérdi a király.

— Alázatosan kérem fölségedet, — válaszol a koldus — ajándékozzon meg engemet... az arcképével.

A király meglepődött az alattvalói ragaszkodásnak s tiszteletnek e váratlan megnyilatkozásán s a legkellemesebb érzéstől áthatva ezt adta válaszul:

— Szívesen, de én nem viselem állandóan magammal az arcképeimet, így tehát egyelőre nem tehetek e kérésnek eleget.

— O dehogy nem, — szól ismét a koldus, — csak szedje elő fölséged a tárcáját és pillantson bele; fog ott találni arcképet bizonyosan.

A király a kellemes meglepetés hatásából persze kikökökcent, hanem azért elővette a tárcáját és egy öt koronás arcképével ajándékozta meg a koldust.

— **Elveszett pénz.** *Mladin* Virgil kurticzi kereskedő fia Aradon a *Wojtek és Weisz*-féle üzlettől a Boros-Béni-téri *Goldschmidt*-féle liszt-raktárig vezető uton elvesztett egy bevásárlási könyvet, melyben egy százaz és nyolc tizes volt. A megtalálót kéri a káros, hogy adja át a pénzt a kapitányi hivatalnál, illő jutalom fejében.

— **Népünnepély Aradon.** Pénteken, augusztus hó 15-én, Nagy boldogasszony napján, *Amerika* című mulató kerthelyiségben nagy és fényes népünnepélyt rendez *Weilandits* István, az amerikai kerthelyiség bérloje. Ezen ünnepély alkalmával számos Uj-Aradon ismeretlen, meglepetések leendenek bemutatva. A műsorozatból kiemelendők: nagy és tréfas léggömbök feleresztése, melyek Erfurtból a tüzijáték Budapestről és a látványosságok Bécsből lettek beszerelve.

— **Legszolidabb gyártmányu cipőivel** általános közkedveltséget szerzett Aradon a *Porter* Vilmos Nagy Áruháza cég, a Szabadságtéren. Ez egy újabb példa arra nézve, mint lehet jó áruval a közönség bizalmát megnyerni. Egyik vevő ajánlja a másikat, s így napról-napra emelkedik az áruház forgalma. Nagyon helyesen icszi a Porter cég, hogy a közönség érdekeit tartja szem előtt, s így biztos lehet afelől, hogy a közönség mindig partfogásba veszi.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Megrágalmazott vizsgálóbíró.

(Ügyvéd a vádlottak padján.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14

Rendkívül érdekes főtárgyalás folyt le ma a szegedi ítélőtáblán. A szereplői egy vizsgálóbíró, meg egy ügyvéd, akik összeütközésbe kerültek, miközben annyira kiélesedtek köztük az ellentétek, hogy csak az igazságszolgáltatás ítélkezhetett benne.

Az eset színhelye Nagybecskerek, ahol tudvalegőleg lényegesen mások a viszonyok, mint bárhol másutt.

Negyed esztendeje történt, hogy *Ilinczky* Mihály, az ottani törvényszék erélyes vizsgálóbírája szálla lett egyes urak szemében. Természetes, hogy nem a vármegye főurairól van szó, mert hát azok nem jöttek soha olyan helyzetbe, hogy egyre-másra adják be ellenük a bűnügyi feljelentéseket. Magában véve ez sem jelent még semmit, mert ki lehet téve bárki az ilyesminek. Viszont azonban az is igaz, hogy alaptalanul senki sem vádaskodik s a töméntelen följelentés után, amelyek meglehetősen feketére festették és festik most is Nagybecskerek társadalmi osztályának egy részét, alaptalan följelentés miatt egy panaszt sem adtak be.

Ezeket az ügyeket bogozgatta *Ilinczky* erélyes kézzel, mikor tömegesen kezdtek szaporodni ellene a panaszok.

A többek között *Schlesinger* Mór ügyvéd is följelentette *Ilinczkyt*, fölemlítve, hogy a *Stark* Bernát-féle bűnügyben nem járt el pártatlanul. késedelmeskedett az iratok betérjesztésével, *hamis sajtóközleményeket* sugallt ezen ügyről *Stark* és az ő hátrányára. Másik esetet is hozott fel, ahol állítólag szabálytalanul járt el, kérkedett a hatalmával, stb.

Az igazságügyminiszter nem adott helyt ennek a panasznak, talán éppen azért, mert nagyon is kilátszott a lóláb, s elutasította azt. Egyben azonban intézkedett, hogy *Schlesinger* ellen indíttassék meg rágalmazás miatt a vizsgálát.

A nagybecskereki törvényszék március havában tárgyalta az ügyet és elítélte *Schlesinger* 600 koronára. A szegedi ítélőtábla ma szintén megállapította a btk. 260. §-ában meghatározott, hivatalból üldözendő rágalmazás vétségét, minthogy vádlott nem tudta bebizonyítani vádjait. — A pénzbüntetés nagyságát azonban mérsékelte 400 koronára, amit behajthatatlanság esetén 20 napi elzárás pótol.

Schlesinger megnyugodott az ítéletben.

TANÚGY.

(—) **Előléptetett igazgatók.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Antal* Károly volt aradi főreáliskolai tanárt, jelenleg pozsonyi állami főreáliskolai igazgatót és *Tóth* Sándor dr. makói állami főgimnáziumi igazgatót jelenlegi minőségükben és állomáshelyükön a hetedik fizetési osztály harmadik fokozatába nevezte ki.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§. **Amerikába vándorolt párbajozó.** Emlékezetes még az a párbaj, melyet *Benedek* Árpád, aradi hírlapíró vívott a múlt évben *Györgyi* Antal tartalékos huszárhadnagygal. A párbaj oka egy közlemény volt, melyet *Benedek* írt, s mely közlemény *Horváth* Paulával, az aradi színház akkori tagjával foglalkozott. *Horváth* Paula udvarlója volt *Györgyi* Antal s provokálta *Benedek*et, aki ellenfelét súlyosan megvágta, *Benedek*et tavaly az aradi törvényszék elítélte 7 napi államfogházra és mára volt az aradi törvényszék elé idézve *Györgyi* Antal, a másik fél. Nagyváradról azonban az az értesítés érkezett Aradra, hogy *Györgyi* Antal *Amerikába* vitorlázott.

§ **Betörő a püspöki gyóntatószékben** Veszedelemes ember fölött ítékezett ma a pestvidéki törvényszék *Verebély* táblai bíró elnökelete alatt. *Bero* Ferencz rovott multu sütségéde a mult hó elején egy lopott letrát odatámasztott a váci püspöki székesegyház falának s az ablakot beütve, bemászott a templomba. Itt először is felment a toronyba s a harangról levágta a kötelet. Ezzel aztán a kórusra vezető zárt ajtót törte be. Majd pedig a kötelet odaerősítette az orgona sipjához s a kötélen leereszkedett a magas kórusról a templom szentelyébe. Itt aztán feltörte a perselyeket s az ezekben talált pénzt zsebrevágta. Mikor ezzel a munkával elkészült, már virradni kezdett s *Bero*nak nem volt már ideje menekülni s a végből elhatározta, hogy majd reggel a templom nyitása után fog kiosonni a templomból. Időközben azonban a templom falához támasztott letráról észrevették, hogy betörés történt s azt is sejtették, hogy a tolvaj nem menekülhetett el zsákmányával. Azért *Kálló* Antal rendőrkapitány, *Matkovicz* Károly rendőrbiztos *Velebni* János székesegyházi sekrestyés kíséretében kutatni kezdtek a tolvaj után. Hosszas keresés után *Velebni* sekrestyész akad rá a püspöki gyóntatószékben elrejtőzve. *Bero*, midőn *Velebni* feifedezte, töltött revolvert szegzett a sekrestyészre:

— Meghalsz, ha elárulsz!

Velebni ijedten felsikoltott, mire *Kálló* rendőrkapitány revolverrel a kezében odalépett a gyóntatószékhez s fegyvert szegezve *Bero*ra, ezt megadásra szólította fel. *Bero* látva, hogy nem menekülhet, csakhamar meg is adta magát. Megmotozása alkalmával megtalálták zsebeiben a perselyekből kiszedett pénzt. A veszedelemes embert 6 rendbeli lopás büntetéseért és 2 rendbeli lopás kísérletének büntetéseért vonta felelősségre a törvényszék. *Bero* valamennyi lopást beismerte. A törvényszék *Tóth* István dr. alügyész vádja után 3 és fél évi fegyházra ítélte *Bero*t, aki megnyugodott az ítéletben.

NAPIREND.

Augusztus 15. Péntek. Róm. kath. naptár: Nagyboldogasszony. — Protestáns naptár: Nagyboldogasszony. — Görög-keleti naptár (juliuss 2.): István erek. — A nap kél 4 óra 40 perckor, nyugszik 6 óra 54 perckor. — A hold kél 4 óra 22 perckor, nyugszik 0 óra 55 perckor.

Közlöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11^{1/2}—12^{1/2} óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1^{1/2}—2^{1/2} óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekiye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, enyhe.

Augusztus 15. Az aradi munkaiállitás megnyitása (Templom-utcai fiúiskola). — A pankotai önkéntes tűzoltókar táncvigalma (Fehér Kereszt).

Augusztus 16. Az aradmegyei községségi- és körjegyzők együletének és nyugdíjintézetének választmányi ülése reggel 8 órakor, közgyűlése délelőtt 11 órakor (Gyórok községháza). — A Gyórok és vidéke ifjuságának táncvigalma (Kaszinó).

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 13.

Környékünk gazdái is megelégedettebbek a 2—3 napos eső után, mely a kapás vetemények, kerti és hegyi termékeknek egyaránt igen nagy előnyére volt.

Az üzlet szilárd alakot kezd ölteni és ugy a behozatal, mint a vételkedv jó keretben mozog.

Mintegy 2500 métermázsa buza és 1000 métermázsa egyéb gabonanem jól fizetett napi áron kelt el. Tengeri keresettebb.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

- Uj-buza I ső minőségű 6.40—6.50.
  - Uj-buza közép 6.20—6.30.
  - O-tengeri 4.80—5.00.
  - Uj-rozs 5.00—5.20.
  - Uj-árpa 4.50—4.60.
  - Uj-zab 4.50—5.00.
- Az irányzat változatlan.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 14.

Déltőzsde. A buzakínalat jó, a vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 55,000 métermázsa került forgalomba, 5, közben 10 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek kedvezők. Időjárás borús.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	6.76—6.77
Buza 1903. áprilisa	7.08—7.09
Rozs októberre	5.91—5.92
Rozs 1903. áprilisa	6.17—6.18
Zab októberre	5.35—5.36
Zab 1903. áprilisa	5.60—5.61
Tengeri augusztusra	4.84—4.85
Tengeri 1903. májusra	5.01—5.02
Repce augusztusra	10.50—10.60

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	6.66—6.68
Buza 1903. áprilisa	6.98—6.99
Rozs októberre	5.77—5.78
Rozs 1903. áprilisa	6.—6.01
Zab októberre	5.31—5.32
Zab 1903. áprilisa	5.55—5.56
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1903. májusra	4.99—5.—
Repce augusztusra	—

Zárlat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	685.50
Magyar hitelrészvény	729.50
Leszámitolóbank részvény	466.50
Rima-Murányi vasmű részvény	498.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	712.50
Közúti vasút	638.—
Városi villamos vasút részvény	336.50

— **A termés felbecsülése.** Etenken foglalkoztatja nemcsak a gazda, hanem a kereskedő-köröket is a termés felbecsülése, mely sokkal kedvezőbb eredményeket mutat, mint a földmivélsügyi miniszterium hivatalos jelentése. A *N. Fr. Pe.* szerint huszonegy, a buza-termelés szempontjából legfontosabb vármegye közül csak egy vármegyében kevesebb a termés mint 7 métermázsa. Ez a megye Nógrád-vármegye. Más három megyében, (Szatmárban, Szepesben és Szilágy-vármegyében) a termés katasztrális holdankint 7—8 métermázsa tehető, tíz megyében 7—9, 4 megyében 9—10, *Aradmegyében* 11, *Békés- és Hevesmegyékben* pedig több mint 13 métermázsa a termés. Mindent összevéve, a buza-termés 48 millió métermázsa becsülhető, vagyis 4 és fél millió métermázsaival többre, mint a hivatalos becslés. Különben a holnap megjelenő újabb hivatalos becslés valószínűleg jelentékeny emelkedést fog mutatni. A rozstermés is kedvezőnek ígérkezik. A legkisebb termés 6 és háromnegyed métermázsa, a középtermés 8 és fél q-ra tehető. *Aradvármegye* rozszban 11 és fél métermázsa termését ígér. Bár ezt a becslést túlvértesnek is tarthatjuk, tekintettel arra, hogy az osztárkok ebből is fegyvert szeretnének ellenünk kovácsolni, mégis magunk

is abban a véleményben vagyunk, hogy a hivatalos becslés alacsony számadatait a végleges eredmény meg fogja cáfolni.

Budapestről táviratozzák lapunknak: Az augusztus 10-iki hivatalos felbecslés szerint a próbacséplések eredménye alapján az ország buza-termése 45 millió, a rozse és kétszeresé 13 és fél millió, az árpáé 12.7 millió s a zabé 11 és fél millió métermázsa.

— **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

- 30.000 koronát nyert: 25361.
- 5000 koronát nyertek: 39208 79407 85179 92030.
- 2000 koronát nyertek: 2648 80575 44672 58126.
- 1000 koronát nyertek: 32270 38567 91267.
- 500 koronát nyertek: 5604 8674 13241 14936 16838 19933 21738 23446 25752 30239 30829 33355 33255 35044 39438 37168 40295 44025 50587 54539 58767 66398 68110 71480 80317 81268 90172 90487 92592 93110 96411 96556.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 14. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 104—6 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 113—4 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 110—2 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 110—2 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban 112—4 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 110—2 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 106—8 fillérig.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsdén.

Budapest, augusztus 14.

Magyar aranyjárdék 4%	121.—
Magyar koronajárdék 4%	97.85
Magyar arany 4 1/2%	118.60
Magyar ezüst 4 1/2%	100.—
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.80
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	203.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	162.—
Oszták papírjárdék	101.50
Oszták járdék ezüst	101.50
Oszták járdék arany	121.50
Koronajárdék	99.50
1860-iki államsorsjegyek	152.50
Oszták-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbankrészvény	729.—
Oszták hitelbankrészvény	685.50
Oszták-magyar államvasút	712.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Német birodalmi márka	117.—
London	239.77
Páris	95.15

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat d. u. 3.33
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

Révész Nándor

könyv-, zenemű- és papirkereskedése

Arad, Szabadság-tér 20. sz. Telefon 265.

Hazai és világirodalmi termékek állandó és dus raktára.

Minden könyv-ujdonság raktáron van!

Alkalmi könyvvételek! + Nagy zenemű raktár!

A legújabb és legdivatosabb zeneművek megjelenés után azonnal kaphatók.

Levélpapírok dobozban 20 fillértől.

Író-, rajz-, és levélpapírok óriási raktára!

Üzleti könyvek leszállított árban!

Képes levelező-lap ujdonságok!

Vidéki rendelések bérmentesen intéz-
tetnek el.

Olcsó árak! Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Iroda-áthelyezés.

Van szerencsém a t. építkezők es üz-
letfeleim tudomására hozni, hogy a tem-
plom-utca 9-ik szám alatt lévő

építészet-i-irodám

Fábián-utca 6. sz. alá
helyeztem át.

Tisztelettel:

Gábor András,
építészet-i vállalkozó.

REGÉNY-CSARNOK.

Hipnózis.

— Angol regény. —

Írta: Hardy I. D.

(Folytatás.)

(31)

Gondolatai, fontolgatásai közé mint egy su-
gár világított bele az a karcsu, fehér alak, mely
most lebegő léptekkel sietve ki Helén szobájá-
ból, a verandára vezető üvegajtóhoz ment, át-
isklott a verandán s a George szobájába
vezető ajtón belépett. — Nagy feszültséggel
várt az orvos . . . a pillanatok órákká növe-
kedtek . . . mi lesz, ha nem jön vissza? Mily
könnyen találhat akadályra még a szobában is
. . . felébredhet s akkor . . .

De nem, hála az ördögnek, ismét megje-
lent; valóságban alig múlt el öt perc, míg a
karcsu, fehér alak elhagyta George szobáját s
ugyanazon az uton, melyen jött, a holdtól meg-
világított verandán át visszatért szobájába!

Fitzallan halkán húzta vissza helyére a
függönyt . . . eleget látott, holnap majd kide-
rül, hogy sikerült-e a terve? Abban a pillanat-
ban azonban, midőn az éjjeli lámpást eloltotta,
a felesége felébredt s még félig mánorosan az
álomtól, kérdezte?

— Gaston ébren vagy?

Nazaréna nem kapott feleletet s ez a kö-
rülmény a leghesebb izgalomba hozta . . . a
férje nem aludt, nem alhatott . . . Éppen eb-
ben a pillanatban oltotta el a lámpást s hogy
még sem felelt, hogy mégis azt akarta elhite-
lni a feleségével, hogy alszik, ez Nazaréna előtt
megdöbbenőnek tűnt fel! Bár szidta saját ma-
gát is, hogy ok nélkül fél, hogy agyrémekek ül-
dözik, még sem tudott szorongásán uralkodni
s nem jött álom a szemére. Mikor pedig sze-
mei a fáradságtól mégis lezárultak, zaklatott
idegei szörnyű álmokképekkel gyötörték. Egész
világosan látta maga előtt a férjét, amint kést
tartott magasra emelt jobbában s midőn vég-
re sikerült kicsavarnia kezéből a fegyvert, hosz-

szu hajfonadékalt ragadta meg s a nyakára
csavarta oly szorosan, hogy a lélegzete egészen
elfulladt.

Midőn az óra az előcsarnokban hármat
ütött, Ray végre föleszmélt töprengéseiből s
fáradtan fölkelve helyéről, éppen le akart fe-
küdni, midőn egyenletes lépések nesze hang-
zott végig a folyosón . . . George volt, aki Ray
hálószobája előtt elhaladva, hazatért. Ray hal-
lotta, hogy nyitja ki halkán s csukja be ismét
a szoba ajtaját; egy pillanatig fontolgatta, hogy
ne menjen-e át Georgehoz, de aztán azt gon-
dolta, hogy barátja fáradt lehet s aligha van
nagy kedve a beszélgetésre.

Egyszerre hirtelen felszakított ajtó robogá-
sa hallatszott . . . éppen olyan volt, mintha Ge-
orge ajtaját nyitották volna fel hevesen . . .
aztán különös hang ütközött Ray fülébe . . .
nem nyögés volt, nem is felsikoltás . . . olyan
volt, mintha valaki nehezen zihálna! Az ajtó-
hoz sietett s felszakítva, kitekintett a folyosóra
melyet egyetlenegy gázláng világított meg, Ge-
orge ajtaját tárva látta s előtte a földön két
alakot . . . viaskodtak egymással?

A következő pillanatban ott állt mellettük
. . . a földön térdelő a kapus volt . . . erőskar-
jaival egy ingadozó alakot támogatott, kiben
Ray iszonyu rettenettel ismert rá Georgetra!

Abban a pillanatban, midőn Ray megje-
lent a helyszínen, a kapus óvatosan leengedte
siklani a földre a nehéz testet s végigszaladt a
folyosón, Raynek odakiáltva:

— Sir Carlton haldoklik, szaladok az or-
vosért!

Ray térdreborult barátja mellett s George-
nak haláltól árnyékolt arca elárulta neki, hogy
a kapus igazat mondott! A haldoklónak termé-
szetellenesen kimeredt szeméjöntudat nélkül bá-
multak Rayre, inge fel volt szakítva, körmei
görcsösen tépték a mellét.

— George, George! — kiáltott Ray vad
fájdalommal, lehajolt barátja fölé s iparkodott
annak fejét az ölébe vonni, de e pillanatban
George torkából sipoló hörgés tört elő . . .
meghalt . . .

Mintegy álomban hallotta Ray, hogy a por-
tás dörömből Freherne orvos ajtán kiabálva hív-
ja, hogy jöjjön, amilyen gyorsan csak tud,
mert Carlont megütötte a szél, haldoklik!
Ugyanabban a pillanatban kinyitott Percivalné aj-
taja s Ray anyja aggódva kiáltott:

— Mi történt? . . . Beteg valaki?

Ray felelni akart, de nem volt képes egy
szót sem kiejteni; a következő pillanatban Per-
civalné odaszaladt hozzájuk s jaj-sikoltással ros-
kadt le George mellé . . .

— Anyám, ah anyám, — hebegett Ray vad
zokogással, — vége van . . . George meghalt!
. . . O anyám, halkán . . . gondoldj a szegény
Mayre!

A kapus visszatért s szomorúan szólt:

— Mindjárt láttam, hogy vége van sze-
gny Carlton urnak. Az orvos rögtön itt lesz!

De közben minden alvó fölébredt . . . ré-
mült elszíntelenedett arccal meredtek az oly
gyorsan elhunyt s most egyszerre megjelent
lady May is.

— O May, rebegte Percivalné, karjával át-
ölelve a fiatal asszonyt, — ne jöjj ide . . . Ge-
orge nagyon beteg . . . mindjárt itt lesz orvos
. . . én . . .

De May kiszakította magát a karjából; egy
pillantás, melyet jegyese földfakó arcára vetett,
megmutatta neki, hogy minden segítség hiába-
való s a fájdalomnak az a sikoltása, melylyel
George holtteste mellett lerogyott, sokáig vis-
hangzott azoknak fülében kik hallották.

Freherne orvos segítségével Ray föltette
George holttestét az ágyra, Percivalné pedig
elvezette a keservesen zokogó Mayt.

De egyszerre ott állt George utolsó fekvő-
helye mellett egy lenge, reszkető hófehér alak
. . . sötét, a borzalomtól tágranyilt szemei me-
reven bámultak a halott fakó arcvonásaira s
két kis keze megragadta az ágyról lecsüngő
jobbát. Aztán reszkető sóhaj tört elő ajkairól
s Helén ájultan, mint a letört virág, omlott rá
szerelmesének kihűlt holttestére . . .

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

Szeszüzlet.

— Augusztus 14. —

Mai jegyzéceink: Készártú nagyban nyers szesz 115
korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban
118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100
liter %, beleértve 70 korona fogvasztási adót.
Szárított moslék 12*80—13— korona mmázsánként.

NYILTTÉR.*

BORHOZ LEGJOBB!!

KITUNO ASZTALIVIZ

NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.

Egyenruházati és hadfelszerelési
üzlet megnyitás.

Hammer és Szukop

ARAD,

Salacz Gyula-utca, Solymos-ház.

Van szerencsénk a nagyérdemű közön-
ség szives tudomására hozni, hogy helyben,
egy a legmagasabb igényeknek is megfelelő

egyenruházati-intézetet

nyitottunk, ahol is e szakmába vágó ösz-
szes cikkeket raktáron tartunk.

Teljes felszerelések egyéves önkéntesek
részére.

Tisztelettel:

Hammer és Szukop.

572—1902. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi
LX. t.-czikk 102. §-a értelmében ezennel köz-
hírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság
1901. V. 2157. számú végzése által Stetz Já-
nos budapesti lakos végrehajtató javára, Butty-
kay Elemér aradi lakos ellen 86 kor. tőke és
járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehaj-
tás alkalmával bíróság le- és felül foglalt és
648 kor. 80 fillérre becsült butorok- és egye-
bekből álló ingóságok nyilvános árverés útján
eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínen, vagyis Ara-
don, Sarkad, Halász-utca 10. sz. a leendő esz-
közlésére 1902. év augusztus hó 16-ik napjának
délután 5 órája határidőül kitűzetik és ahhoz
a venni szándékozók ezennel oly megjegyzés-
sel hivatnak meg, hogy az érintett ingó-
ságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz.
107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becs-
áron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az
1881. évi LX. t.-czikk 108. §-ában megállapi-
tott föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1902. évi augusztus hó 3 ik
napján.

Györffy Arnold,
bíróági végrehajtó.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

124177—1902. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák kalapok, ruha- és fehéreneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon átverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

Állomáson	2. évi augusztus hó
Fiume	22-én d. e. 9 óra
Kis-Czell	25-én d. e. 9 óra
Bpest keleti	28-án d. e. 9 óra

Budapest, 1902. évi augusztus havában.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

1208—1902. szám. Mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtok igazgatóság.

Hirdetés.

A mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtokon **1902. évi szeptember hó 5-én délelőtt 10 órakor** tartandó ajánlati versenytárgyaláson mintegy:

300 darab petróleumos- és 200 darab olajos-hordó és 600 métermázsza avult-vas

kerül eladásra.

Ajánlatok a fentebb mondott időpontig egy koronás bélyeggel s 5%-nyi bánatpénzzel ellátva, lepecsételve és „Ajánlat 1208. számhoz” felirással megjelölve, alulírt igazgatósághoz nyújtandók be, hol a részletes feltételek is megtudhatók.

Mezőhegyes, 1902. évi július hó 29-én.

M. kir. áll. ménesbirtok-igazgatóság.

1351

Magy. kir. államv. üzletv. Zágráb.

25467—1902. sz.-hoz.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a dugoseloi állomási felvételi épület bővítéséhez szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egy-ségárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munka végrehajtásához kötött feltételek a magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőség pályafenntartási osztályában és a zágrábi osztálymérnök-ségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott 3 korona lefizetése ellenében megszerezhetők.

Az ajánlatok legkésőbb **1902. évi augusztus hó 23-án déli 12 óráig** benyújtandók alulírt üzletvezetőség I. osztályába (Ferenz József-tér 19. szám I. emelet)

Az ajánlatok egy koronára, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a dugoseloi állomási felvételi épület bővítési munkáira.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1902. évi augusztus hó 5-én déli 12 óráig 800, azaz Nyolczszáz korona bánatpénz teendő le a m. kir. államvasutak zágrábi gyűjtőpénz áránál akár készpénzbe, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

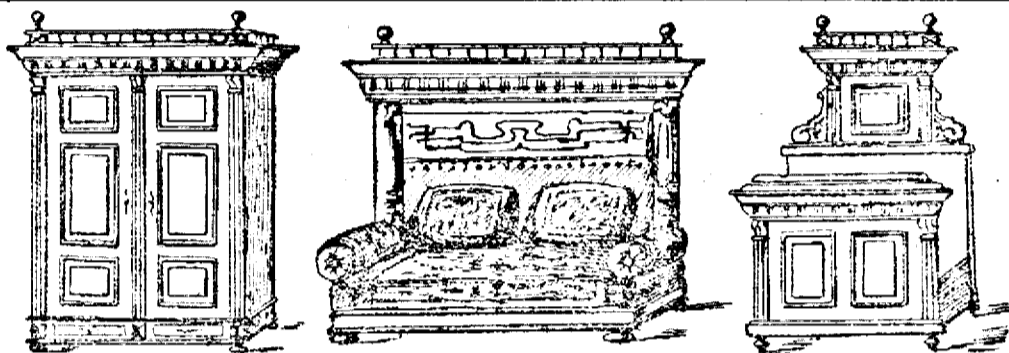
Posta úján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénynyel adandók fel.

Zágráb, 1902. évi augusztus hó.

Az üzletvezetőség.

Nagy butoraktár!

Alapított 1858.

Alapított 1858.

ROSMANITH ALBERT és FIA

Arad, Andrassy-tér 8-ik szám. (Az udvarban.)

Dusan felszerelt raktár mindennemű butorokban.

Szalon-, ebédlő- és hálószoba-berendezések

minden modern stýlben, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig folyton készletben, izléses, szolid kivitelű **kárpított butorok** nagy választékban.

A nagy készletnek megfelelő üzlethelyiségünk az udvarban lévén, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy készítményeinket **bárkinél is olcsóbban** adhatjuk. Ennél fogva ajánljuk a n. é. vevőközönségnek raktárunk megkeresését saját érdekében el nem mulasztani

Kiváló tisztelettel

Rosmanith Albert és Fia.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Kívánatra képes árjegyzék.

Az Arad sz. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN,

mint az országos magy. kir. Zeneakadémiára előkészítő iskolában (Arad, Szabdaság-tér 21. sz.) a beiratások **szeptember 1-től** mindennap d. e. 10—12-ig, d. u. 4—7-ig tartatnak.

Tanítatnak mint főtanszakok: zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordon, cimbalom, magánének és minden fuvóhang. Mint melléktárgyak: zeneelmélet, összhangzatlan, zeneszerzés, zenetörténet, karének, kamarazene, zenekariskola és zongoraösszjáték ugyanazon tanterv szerint mint az országos zeneakadémián Budapesten.

TANÁRI KAR:

UNGER MOR, hegedű és zenekariskola.
MÜTTERMÜLLER JÓZSEF, gordonka, zongora és kamarazene.
SPERBER FRIGYES, hegedű, mélyhegedű és zenekar iskola.

MÜTTERMÜLLERNÉ-LENGYEL ERZSI, zongora- és zeneelmélet.
BAYER-BETTELHEIM IDA, (felügyelőnő) zongora és zeneelmélet.
KLEIN SÁNDORNÉ, zongora.

Magán- (solo-) ének: WEICHHART AURORA, Budapestről.
SCHREYER JAKAB, zongora és zongora összjáték.
KISS KAROLY, cimbalom.

Az intézetben a fentebb nevezettekén kívül szükség esetén néhány segédtanár is tanít.

Tandíj havonként: az alsó osztályokban 10 korona, a felső osztályokban 12 kor., fuvóhangszerekre 3 kor. Előre fizetendő.

BEIRATÁSI DIJ 6 KORONA.

Az igazgatóság figyelmeztetni kívánja saját érdekükben a növendékeket, hogy a beosztás alkalmasabb eszközölhetése végett beiratkozásra mielőbb jelentkezzenek.

1875

Az igazgatóság:

Mütermüller József.

Sperber Frigyes.

Unger Mór.

3067—1902. pm.

Hirdetmény.

Egy évi 600 koronával javadalmazott anyakönyvvezetői helyettesi állás lévén betöltendő; mit is azzal teszünk közre, hogy a pályázati kérvények hozzám szeptember hó 1-ig benyújthatók.

Aradon, 1902. évi augusztus hó 9-én.

Institóris,
polgármester.

1424

Permetezők

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hőnig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,
borszivattyúk,

kutak és gummi tömlők

gyári áron.

Javitások elfogadtatnak.

Szabizadás, Hónaljizzadás

ellen

egyedüli és biztos hatású szer a Hajós-féle

Általános hintőpor,

(Tanno-salicyl. comp.)

meiy sem bőrt, sem fehérműt nem piszkít. Használata nagyon egyszerű és kényelmes, néhányszori behintés után a lábizzadás és a vele járó kellemetlen szag teljesen megszűnik.

Ára egy doboznak 35 krajczár.

Cséplőgéptulajdonosoknak nélkülözhetetlen!!

Elsőrendű kötszerekkel ellátott

Mentő-szekrény

előírás szerint összeállítva darabja 5 forint.

Kiváló mentőszekrények jutányosan kiegészítettek.

Kapható egyedül:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Nagy raktár
elsőrendű portland-czement
és vízhatlan mészből.

≡ Az ujvidéki kova malomkövek egyedüli elárúsítása. ≡

Malom-berendezések és azokhoz szükséges eszközök és anyagok:

Sárospataki és francia malomkövek, valódi svájci malomkő élesítő szerszámok, francia kőszűrők, kül- és belföldi gépszijak, hengerszékek, lisztselyem szövetek, felvonó hevederek, serlegek, serleg-csavarok, fa-szija korongok, kötél korongok, legjobb minőségű kenőanyagok, zsák-taligák, ólom-zárok stb.

Szusz-gyárak részére: Különböző jó minőségű gép és henger olajok, süritő anyagok, asbest-lemezek, asbest-zsinórok, Burgmann-féle tömitések, olajbelek, Hungaria-frictions zsinórok, kautsuk-árak, kender tömitések, fessmérők, ellenőr. ó csapok, vizállást mutató készletek, sárga és vörös rézcsövek, kovácsolt vascsövek és összekötő részei, gőzhenger kenő-szelenczék, Stauffer-féle kenő-szelenczék, önműködő kenő-szelenczék sárga rézből.

Cséplőgépek és locomobil javításához szükséges eszközök, dobsinok, dobsin-csavarok, locomobil forraszók, csősüritő gépek, sodrony és sörte csőkefék, csavar metszők, csavar-kulcsok, réteg-fém, rozselők, szerszám aczél, cséplőgég rosta-lemezek, tápszivattyu kautsuk csövek, emelő-gépek stb.

Gazdaságok részére: gazdasági, raktármérlegek, gabona zsákok, legjobb minőségű cséplőgép-, locomobil-, kazal-, szekér- takaró ponyvák, gép olajok, gépszir, kocsikenőcs, petroleum, carbolineum fedéllemezek és szegek, kerti és tüzi fecskendők, kender tömlők, cukorrépa-művelő eszközök stb.

Szőlőszetek részére: borsajtók, bor-szivattyúk, prima minőségű kacsuk-tömlők, permetezők és alkatrészei, kékkő kénpor fuvo stb. — Legjobb minőségekben és a legjutányosabb áron kaphatók

Magyar Ferencz

gép-, szerszám- és műszaki kellékek üzletében

Aradon, Zrinyi-utca 6. szám. — Megyei és városi telefon 30 szám.

Magy. kir. Államv. üzetv. Zágráb.

23670—1902. II. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló fiumei punto francoban levő két élelmezési bódé bérletér nézve ezennel zárt ajánlati pályázatot hirdetünk.

A bérlet 1903. év január hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számítandó 3 éven át, vagyis 1905. év deczember hó 31-ig.

A hideg és meleg ételek és italok elárúsítására rendelkezésre áll a bérletnek két egy-egy szobából és egy-egy fedett verendából álló helyiség.

Miután a punto francoban levő vendéglői helyiségek a vámszabályzat értelmében vámterületen levőknek tekintendők — tartozik bérbevevő esetleg térhére megálapított jövedéki kihágás biztosítása céljából a szerződés megkötésekor 1000 korona azaz egyezer korona biztosítékot a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősege gyűjtőpénztáránál letenni.

Az 1 koronás bélyeggel és „Ajánlat a fiumei punto francoban levő élelmezési bódék bérbevételeire 23670—1902. számhoz“ felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönbben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi augusztus hó 30-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősegehez (Ferencz József-tér 19. sz.) posta útján tértivevény mellett nyújtandók be.

Bánatpénz fejében pedig 400 azaz négyszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetősege gyűjtőpénztáránál letendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíttatni.

Szóban lévő élelmezési bódék bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetősege forgalmi és kereskedelmi osztályában a fiumei forgalmi főnökségnél és Fiume állomás főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Bánatpénz nélkül, vagy a fentemlített benyújtási határidő után beérkező ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

A m. kir. államvasutak fenn tartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül a felajánlott bérre, szabadon válasszthassanak.

Megjegyeztetik még, hogy bérlet az összes helyiségeket saját költségén tartozik fűteni és világítani.

Zágráb, 1902. évi július hóban.

Az üzletvezetősege

(Utánnymat nem adjattak.)

1937. sz. 1902.

Árlejtési hirdetemény.

Építési vállalkozóknak tudomására hozatik, hogy az alább felsorolt építkezési munkálatok vállalatba adása iránt a lent megnevezett ispánságoknál, a hol az Árlejtési feltételek és költségvetések a hivatalos órák alatt betekintheők, nyilvános árlejtések fognak tartatni és pedig:

I. M. Pécskán a kincst. Ispánságnál 1902. augusztus 25-én d. e. 9 órakor: 1. a nagylaki róm. kath. paplak helyreállítása: Kikiáltási összeg 1394 K. 35 f. kézi és igás napszám ezimén a községet terheli 98 Kor. 23 f. 2. a német-szent-péteri rk. paplak helyreállítása: Kikiáltási összeg 1057 Kor. 29 f. kézi és igás napszám ezimén a községet terheli 135 Kor. 11 fillér.

II. A temesvári Ispánságnál 1902. augusztus 27-én d. e. 9 órakor. 1. a jezvini g. kath. templom javítása kikiáltási összeg 980 K. 75 f. kézi és igás napszám ezimén a községet terheli 50 K. 29 f. 2. a nagyjécsai rk. templom s paplak javítása: Kikiáltási összeg 1001 K. 42 f. kézi és igás napszám ezimén a községet terheli 33 K. 56 f. 3. A német párdányi rk. templom s paplak javítása kikiáltási összeg 1108 K. 12 f. kézi és igás napszám ezimén a községet terheli 142 K. 21 fillér. 4. A kisbecskerekai rk. paplak javítása: Kikiáltási összeg 1925 K. 01 f. kézi és igás napszám ezimén a községet terheli 227 K. 78 fillér.

III. A Ippai kincst. Ispánságnál 1902. augusztus 28-án d. e. 9 órakor. A zábrányi g. kath. templom és paplak javítása kikiáltási összeg 1956 K. 22 f. kézi és igás napszám ezimén a községet terheli 76 Kor. 17 f.

Ezeket kivül hasonló építkezések iránt árlejtések lesznek még firtva.

1. Ispánságnál Kulán augusztus 26-án.
2. Ispánságnál Apatinban augusztus 27-én.
3. Ispánságnál Lugoson augusztus 26-án.
4. Ispánságnál Pancsován augusztus 29-én.

mindenkor d. e. 9 órától kezdődőleg.

Arad, 1902. augusztus hó 6-án.

1421

M. kir. Államjósáigazgatóság.

(Utannyomat nem díjaztatik.)

MÁRIA-RADNAI GYOMORCSEPPEK.

Gyomorgörcs, gyomorfájás, erős gyomorhurut és étvágytalanság ellen biztos szer.

Egy üveg ára 80 fillér.

M.-Radnai vértisztító és fájdalom nélküli hashajtó labdacok.

Egy doboz ára 60 fillér.

M.-radnai lábizzadás elleni kenőcs.

Kipróbált hatású, egy tégely használata elegendő. — Egy tégely ára 1 kor.

Kossuth-féle M.-radnai Gyöngyvirág-Creme.

Ápolja, szépíti és finomítja az arcbőrt, eltávolít májfoltot, szeplőt pattanásokat, bőrrákákat és az arcnak bájt és üdeseget kölcsönöz.

Kis tégely 1 korona. — Nagy tégely 2 korona.

M.-radnai gyomorerősítő tea.

Egy csomag ára 1 kor. 20 fill.

Mária-radnai hajessentia biztos szer hajhullás és fejkorpa ellen kitünő hajápoló szer.

1 üveg ára 2 korona.

Kitünő közkedveltségnek örvendő Kossuth-féle bajuszpedró.

Egy doboz ára 30 fillér.

421

Kaphatók:

UDVARDI KOSSUTH PÁL

a „Meváltó“-hoz címzett gyógyszer-tárában M.-Radnán, és az ország minden nagyobb gyógyszer-tárában. — Gyógyszereszek részére Aradon Vojtek és Welsz gyógyszer-kereskedőknél.

Hirdetemény.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy sikerült egy

legelső rangu kötszer gyárral

oly megegyezésre lépni, melynél fogva antisepticus kötszereket és kötőanyagokat legkiválóbb és legfinomabb minőségben legolcsóbb áron hozhatunk forgalomba. Usszes kötszereink az 105147. számú m. kir. belügyminiszteri rendeletnek szigoruan megfelelo minőségben és csomagolásban vannak előállítva. — Mivel említett kötszereket egy tömegben rendeljük, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden concurens áraknál olcsóbban szállíthatunk még a legkisebb mennyiségnél is.

Tájékozásul áljon itt egy néhány gyakrabban használt kötszerek árjegyzéke:

100 grm Brunswatta henger csomago'ásban	44 fillér.
1/4 kló	80 fillér.
1/2 "	1 kor. 50 fillér.
1 "	2 kor. 40 fillér.
1 metere Steril-gaze (Hydrophil gaze)	28 fillér.
Calióó és mull-polyák minden árban.	

Ipar és házi czelokra szolgáló gyógyszerfélék minden versenyár betartása mellett kapható. 1117

Raktárak:

Az összes aradi gyógyszer-tárakban.

Kovács Soma

ARAD, Andrassy-tér 24. Neuman-palota.

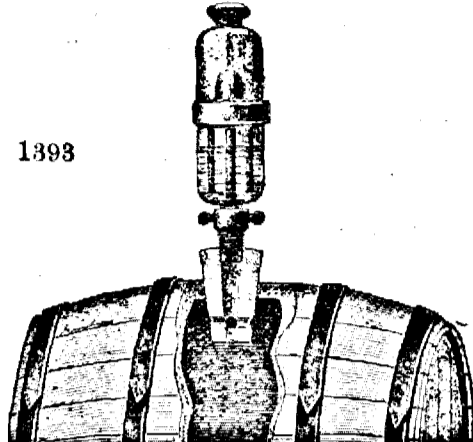
Szélő, pinezegazdászati és gazdasági gépek gyári raktára.

Mabilie rendszerű, Kühne gyártmányu legjobb BORSAJTÓK.

Legjobb BORVÉDŐ. Egy év óta több 1000 darab használatban Aradmegyében.

1393

GYÁRI ÁRAK!

OLCSÓ ÁR!

882—1902. I. számhoz.

Hirdetemény.

A nagyméltóságú vallás- és közokt. miniszter ur az 1902. évi július hó 29-én kelt 40579. számú rendeletével a csermői állami iskolánál szükséges mellékhelyiségek és kerítés helyreállítását 2100 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása czéljából az 1902. évi augusztus hó 28-ik napjának délelőtt 10 órájára az aradi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében (Nagykörút 6) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz (vagy a bánatpénznek az állampénztárnál (adóhivatalok, vámhivatalok, sóhivatalok stb.) történt letételét igazoló pénztári nyugta) csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekintheők.

Kelt Aradon, 1902. évi augusztus hó 12-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

1433

Hölgyeknek és Uraknak

egyaránt ajánlható az általam készített „Contre Son” korpa elleni fejmosó, mely a legtisztább anyagokból van összeállítva.

Hogy az egészségre nem káros anyagokat tartalmaz, igazolja egy budapesti kir. ker. törvényszéki hites vegyész, valamint a zürichi nemzetközi vegyintézet bizonyítványa.

Ezen fejmosó rendes használata megszünteti a fejkorpa képződést, a hajnak selyemszerű finomságot és igen szép fényt ad.

Nem állítom, hogy hajnövesztő, hanem az által, hogy a fejbőr tiszta és korpa mentes, a hajhullást enyhíti.

Ezen fejmosó minden esetben a legnagyobb sikerrel lett használva, mit számtalan egyénnel tudok igazolni.

Kitünő hatásánál fogva számtalan esetben ajánlva lett dr.

Tisch Mór Arad város tb. főorvosa által.

Gyors száradása által a legérzékenyebb fejen is használható.

Egy üveg ára 65 krajczár.

A n. é. közönség becses bizalmát kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

TURÓCZY ELEK

fordítás

1735

Arad, Andrassy-tér 18. Salacz-utczai rész.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó-
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Kér-

tesítőket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdéseket a válasza való kö-
nyeg mellékelendő. Telefon értesítésnek
nem ad a kiadóhivatal.

Parlagszóló Kuviban

1000 négyszögöl eladó. Czim a ki-
adóhivatalban. 1404

Magyar nemzet története

teljesen új, olcsó áron eladó. Bő-
vebbet Streicher zeneház, Tö-
köly-tér. 1422

Előkelő izr. családnál

két iskolás fiu vagy leánygyer-
mek teljes ellátásra felvétetik. A
ház urnője okl. tanítónő. Zongora
a házban. Czim a kiadóhivatalban.
1429

Kitünő bizonyítványokkal ren-
delkező középkorú

egyen,

ki a német és román nyelvet
birja, az iroda önálló vezeté-
sére is képes,

szeptember hó 1-re

jegyzői irodába

állást keres.

Jelenlegi helyén már nyolcz
év óta van alkalmazásban.

Czim e lap kiadóhivatalában
megtudható. 1434

595—1902. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
értelmében ezennel közzhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíró V.
872—1902. számú végzése által az
aradmegyei takarékpénztár végre-
hajtatójára Schibl Flórián, Wer-
ner Mátyás, Tumele Ferencz, Meisl
József és Schlechter Erzsébet fa-
keri lakosok ellen 200 kor. tőke és
járuléki erejéig elrendelt kielégítési
végrehajtás alkalmával bíróság le-
cs felülfoglalt és 1351 koronára be-
csült butorok, lovak, sertések és
gazdasági eszközökből álló ingó-
ságok nyilvános árverés útján el-
adatnak.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Fakerten alperesek laká-
sán leendő eszközlésére 1902-ik év
augusztus hó 16-ik napjának dél-
utáni 4 órája határidőül kitü-
zetik és ahhoz a venni szándé-
kozók ezennel oly megjegyzés-
sel hivatnak meg, hogy az érin-
tett ingóságok ezen árverésen az
1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a ér-
telmében a legtöbbet ígérőnek
becsaron alul is eladatni fognak.
Az elárverendő ingóságok
vételára az 1881. évi LX. t.-cikk
108. §-ában megállapított föltéte-
lek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1902. évi augusz-
tus hó 2. napján.

Ortutay,

1428 bírósági végrehajtó.

Egy nagy gabonarak- tár és egy borpincze

azonnal kiado József főherczeg ut
9. szám, Szt. László-utca sarok.
1412

Nagymennyiségű

Deszka

és

lécz

eladó

az Aradi
Nyomdarészvény-
társaságnál.

Jó órákat olcsón
küld 3 évi írásbeli jótállás
mellett privát vevőknek

Konrád János
óragyára,
aranyárak kivitelei háza
BRÜX, 270 sz. (Csehország)

Jó nickel rem. óra irt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra " 5.80.
Valódi ezüst láncz irt 1.20.
Nickel ébresztő óra " 1.95.

Czégem a cs. és kir. bírodalmi czimerrel van ki-
tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem,
valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. 1890
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Lakás kiadó.

A Viztorony mellett, az ujonnan
épült emeletes házban, egy három
szobás modern lakás kiadó. Bő-
vebbet ugyanott. 1362

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimet ugy
a n. b. közönségek értesíteni, hogy Ara-
don, a haltéren az „Arany potyka”
helyiségében

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi ár-
folyam szerint mindenkor nálam kapha-
tók. Póstaí megrendelések a legponto-
sabbban utánvét mellett eszközöltetnek.
Becses pártfogásáért ead

tisztelettel

Widulovits Mária,

302

haláruda tulajdonos.

TELEFON +38

Legnagyobb vála-zték

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogczédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvétetnek, vagy be-
cseréltetnek.

Kész

butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönség-
nek szolid kivitelű

kész-butoraimat

és olyanokra megbizást kész-
séggel elfogadok. 1899

Varga József

asztalos-mester

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

Kiadó lakás!

5 szoba és hálófülkéből álló
teljesen elkülönített

utczai lakás,

fürdőszobával és mellékhelyi-
ségekkel 1426

f. évi november hó 1-től
előnyös feltételek mellett

kiadó.

Bővebbet a háztulajdonos-
nál Orczy-utca 6. sz. alatt.

A bevonulandó n. t.

huszár, tüzér, gyalogsági

és mindennemű cs. és kir. önkéntes urak b. figyelmébe
ajánlom régi jó hírnévnek örvendő elsőrendű

egyenruha és férfi-szabó műtermemet.

Bármint egyenruhákat, és teljes fölszereléseket a legjobb
minőségben, kifogástalan kivitelben és legjutányosabb árszámítás
mellett szállítok. Mintákkal és árjegyzékkel kívánatra bérmentve
szolgállok.

Teljes tisztelettel

1435

Schäffer Henrik

ARAD,

Andrássy-tér (Bing-ház). A szentháromság szoborral szemben.

Városi és megyei telefon 208.

Népünnepély Aradon.

Pénteken,

augusztus hó 15-én, Nagy-Boldogasszony napján,

„AMERIKA“

czimű mulató kerthelyiségben

nagy és fényes

népünnepélyt

rendez

1420

Veilandits István,

az amerikai kerthelyiség bérlője.

Ezen ünnepély alkalmával számos új, Aradon is-
meretlen meglepetések leendenek bemutatva. A műsoro-
zatból kiemelendők: nagy és tréfás léggömbök feleresz-
tése, melyek Erfurtból németországból, a tűzijáték buda-
pestről és a látványosságok Bécsből lettek beszerezve.

Bővebbet a falragaszok tudatnak.